

[Karl Nielsen.]

gave, som jeg i øvrigt finder rigtig. Dette vejbyggeri udføres bl. a. for at trafik sikre befolkningen, men også for erhvervsudviklingen. Jeg synes, man med rette kan drage en sammenligning mellem digesikring og motorvejsbyggeri.

Minister for offentlige arbejder *Niels Matthiassens* svar (10/2 76):

Problemet om beskyttelse af kystområderne med oversvømmelser eller nedbrydning er meget udbredt i vort land. Det optræder under mange forskellige former. Vi har digesikringsproblemer, som vi kender dem i Sønderjylland og en række andre steder. Vi har den type problemer, der foreligger på Limfjordstangerne, på Holmsland Klit, ved Thorsminde og andre steder. Og endelig har vi talrige større og mindre områder langs vore kyster, hvor boliger og virksomheder med større eller mindre hyppighed sættes delvis under vand, eller hvor arealer og bygninger gradvis forsvinder i havet efterhånden, som kysten nedbrydes.

Jeg må anse det for helt udelukket allerede af økonomiske grunde, at staten generelt skulle overtage det økonomiske ansvar for at gennemføre en sikring mod disse begivenheder eller, hvad der måtte være alternativet, holde de ramte skadesløse dér, hvor en fysisk sikring ikke er praktisk gennemførlig.

Hovedreglen har da også stedse været den modsatte, nemlig at den, hvis ejendom er udsat for risiko af denne art, selv må sikre sig alene eller i samarbejde med andre.

Fra denne hovedregel er der i tidens løb gjort en række vigtige undtagelser, hvor staten efter en konkret vurdering af forholdene er trådt til. Et eksempel herpå er Sønderjylland, hvor staten bl. a. ud fra nogle af de synspunkter, som hr. Karl Nielsen i begrundelsen for sit spørgsmål er inde på, har ydet og efter det af mig fremsatte lovforslag også fortsat skal yde broderparten af omkostningerne.

Den sammenligning med finansieringen af motorvejene, som spørgeren er inde på, finder jeg misvisende. Også på vejområdet er det netop karakteristisk, at der sker en økonomisk byrdefordeling mellem stat, amter og kommuner. Man kan derfor ikke med rimelighed begynde at pille nogle af de statsfinansierede veje ud af dette system og stille dette op som retningslinje for, hvordan vi skal forholde os på andre områder.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslag nr. 179. Fremsat 30/1 76. Første behandling 5/2 76. Udvalgets betænkning 5/2 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Forinden vi begynder på næste sag, gør jeg opmærksom på, at vi har endnu 9 sager tilbage på dagsordenen, som jeg helst ser afsluttet, mens det er nogenlunde dagslys.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om elforsyning.

(Lovforslag nr. 40. Fremsat 17/10 75. Første behandling 7/11 75. Udvalgets betænkning 5/2 76).

Der var stillet 40 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erik Holst (S):

Jeg har skrevet mig formandens kommentar bag øret.

Dette lovforslag har gennemgået en ualmindelig grundig behandling. Det blev fremsat første gang af daværende handelsminister Nyboe

[Erik Holst.]

Andersen i november 1974, det blev ikke færdigbehandlet, det blev fremsat anden gang i marts 1975, hvor det også blev behandlet, men ikke færdigt, og nu har vi igen en behandling af et lovforslag, der er fremsat i oktober 1975.

Denne gang har lovforslaget igen været særdeles grundigt behandlet, og det har været en langvarig omgang, der har resulteret i et stort antal spørgsmål fra udvalgets side og mange afklarende, opklarende og kommenterende synspunkter fra handelsministerens side. Det er blevet til et stort bilagshæfte, der er vedlagt betænkningen. Jeg må måske anbefale alle særlig interesserede om at anskaffe sig dette bilagshæfte, for det skulle give fortolkninger og vurderinger af alle detaljer i forslaget, således at ingen behøver at være usikker med hensyn til, hvad der er til behandling her i dag.

Et flertal i udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af handelsministeren stillede ændringsforslag, som jeg kort skal knytte et par kommentarer til. Inden jeg gør det, vil jeg dog rette en tak til handelsministeren og hans embedsmænd for en ualmindelig hurtig, velvillig og smidig indstilling til de synspunkter, der har været forelagt fra udvalgets side; det har takket være den indstilling været muligt at bringe dette forslag frem med et flertal bag sig.

Udvalget har modtaget mange deputationer og fået forelagt mange synspunkter; det har fortrinsvis været deputationer fra elproduktion, distributions- og transmissionsselskaber, hvis synspunkter har vejet tungt for socialdemokratiet. De fremsatte indvendinger og kommentarer har måske af og til haft et skær af ensartethed; det kan måske til gengæld siges at være en af de store glæder, genkendelsens glæde, når vi hørte argumentationen.

Blandt deputationerne har der været mange kommunalbestyrelsesmedlemmer, men kun en enkelt deputation fra forbrugerne, nemlig forbrugerrådet; jeg ved ikke, om vi har lov til at tage det som et udtryk for en hos forbrugerne udstrakt tilfredshed med dette lovforslag.

Ændringsforslagene ændrer intet ved lovens hovedformål, der er at sikre, at elforsyningen tilrettelægges og gennemføres med sigte på den mest hensigtsmæssige indpasning i landets samlede energiforsyning. Dette sigte har været afgørende for socialdemokratiet i debatten og behandlingen af forslaget.

Vi har strakt tidselastikken en del, det er blevet til forslag om ikrafttrædelse til 1. januar

1977, og lovforslagets bærenet har fået lidt større maskebredde, foreløbig til gavn bl. a. for en rationalisering og en forenkling administrativt og dermed også en mindskelse af den papirbyrde, som ellers kunne frygtes. Dette opnås f. eks. ved, at man dels giver de mellemstore distributionsselskaber større frihed til at tilrettelægge deres kalkulations-, regnskabs- og budgetforhold, dels friholder ca. 80 pct. af de godt 1.000 distributionsselskaber fra reglerne i § 9, stk. 1 og 2; det drejer sig om over 800 virksomheder.

Socialdemokratiet er meget tilfreds med dette ændringsforslag fra handelsministeren, som betyder en forenkling af arbejdet med loven. Vi er også tilfreds med fortolkningen af § 5, stk. 2, således som handelsministeren har givet udtryk for den, og således som den er medtaget i udvalgsbetænkningen. Det drejer sig om forsyningspligten; denne vil alene finde anvendelse på dels, som der står, 1) elforsyningsvirksomheder, der kræver bevilling efter § 4, det er den paragraf, der vedrører kernekraft, 2) helt nye elforsyningsvirksomheder, der omfattes af lovens § 3, men som ikke kan anses for at være sammenslutninger af bestående virksomheder.

Vedrørende elprisudvalget, som socialdemokratiet tillægger en afgørende betydning i samfundstyringen, er vi ligesom handelsministeren af den mening, at dette udvalg vil forbedre de nuværende prisforhold. Det vil samtidig betyde en bedre administration, hvor vi hidtil har måttet acceptere monopol- og prislovgivningen, der har gjort det svært at opnå det fornødne overblik over elsektorens på mange måder udviklede tekniske og vanskeligt tilgængelige forhold. Elforsyningerne og kommunerne, der repræsenterer en ekspertise på området, vil nu igennem elprisudvalget få bedre muligheder for at finde forståelse for deres synspunkter, bl. a. om rimelig selvfinansieringsgrad.

Socialdemokratiet indstiller forslaget til vedtagelse med de af handelsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag nr. 4, 18, 21, 26, 29, 35 og 38 og vil anbefale, at man stemmer imod de af mindretallet under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiet tillægger denne lov meget stor betydning, og vi er overbevist om, at den er en vigtig og nødvendig del af den energipolitik, som socialdemokratiet går ind for. Vi er sikker på, at det helhedsbillede, der her er ved at danne sig, vil være noget, som ikke alene

[Erik Hølst.]

forbrugerne, men også elværkerne, kommunerne, forsynings- og distributionsselskaberne på længere sigt vil være glade for og vil være i stand til at anvende på en positiv og konstruktiv måde.

Vi tror, at ansvaret for sikring af rationel og effektiv elforsyning her i landet stadig væk vil påhvile kommunerne som hidtil; vi tror, at elforsyningsvirksomhederne og de kommunale myndigheder vil forstå sammen gennem forhandlinger i et frivilligt samarbejde at arbejde langt henimod de mål, der er anslået i lovforslagets § 1.

Til slut et par politiske kommentarer. Et mindretal, fremskridtspartiet, udtaler i betænkningen, at det er et falsum, at forslaget har et energipolitisk sigte. Fra socialdemokratiet må vi tilbagevise, at dette skulle være et falsum. Vi har svært ved at forstå, at man kan udtrykke sig således, som fremskridtspartiet her har gjort, når man har læst forslaget og kommentarerne igennem og har set de hovedformål, der er anslået med dette lovforslag. Bl. a. kan jeg henvise til § 13, der på mange måder er en stor nydannelse i energipolitisk henseende, idet man her får mulighed for i visse situationer at pålægge elforsyningsvirksomhederne ganske bestemte råenergiformer, herunder vindkraft, og at dette i høj grad er et energipolitisk hensyn. Jeg må altså på socialdemokratiets vegne tilbagevise den vurdering, fremskridtspartiet giver af lovens sigte.

Fremskridtspartiets ændringsforslag vil vi stemme imod af flere grunde. Der er mange gode grunde til at gøre dette, nogle af dem er således, at de ændrer lovens sigte eller er direkte overflødige. Her kan jeg eksempelvis pege på ændringsforslag nr. 20, hvor fremskridtspartiet, til trods for at man fik tilgodeset synspunkter i dette forslag, som var stillet af kristeligt folkeparti, alligevel insisterede på at få det som et særskilt ændringsforslag og få det med i betænkningen.

Et andet mindretal, det radikale venstre, har vi i socialdemokratiet svært ved at forstå. Vi har hele tiden følt, at det for det radikale venstre var et vigtigt punkt at diskutere, at vurdere, at bidrage til en energipolitisk løsning af mange af vore problemer. Her gør man ganske enkelt det, at man træder vande; det bliver uden os, siger det radikale venstre. Ikke således at forstå, at man vil stille et enkelt ændringsforslag eller bidrage til en udformning af

dette lovforslag, som kunne imødekomme synspunkter, det radikale venstre måtte have, men således at man siger: det bliver ikke med vor stemme, og vi stemmer ikke imod, vi vil undlade at stemme.

Jeg skal til slut sige, at vi er meget tilfredse med, at der er skabt mulighed for at få et flertal for denne lovgivning. Vi mener, det er vigtigt, at nogle af folketingets partier erkender, at der ikke kan blive tale om en energipolitisk løsning her i landet uden en løsning af elsektorens problemer. Vi finder samtidig grund til at bekræfte, hvad vi sagde ved første behandling af lovforslaget, nemlig at den hidtidige leveringsform for el her i landet, den hidtidige styring, den hidtidige måde, elselskaberne har løst opgaverne på, har været tilfredsstillende, men vi føler os overbevist om nødvendigheden af, at samfundet i højere grad bidrager til at lade elforsyningen indgå i et helhedsmønster.

Med disse ord skal jeg indstille lovforslaget med de tidligere nævnte ændringsforslag til vedtagelse, og at man stemmer imod de af de to mindretal stillede ændringsforslag.

Karlskov Jensen (V):

Gennem en lang række forhandlinger mellem venstre og socialdemokratiet, henholdsvis handelsministeren, er der opnået enighed om et antal ændringsforslag til elfoven. En del af disse ændringsforslag er jo allerede indarbejdet i det lovforslag, handelsministeren genfremsatte den 17. oktober i fjor, og de øvrige stilles nu af handelsministeren med tilslutning fra socialdemokratiet og venstre. Det drejer sig om ændringsforslag nr. 4 til § 3, hvorefter alle de egentlige distributionsselskaber fritages for at være underkastet bevillingssystemet, uanset om de er beregnet for spændinger over 100 kV, og herved trækkes disse selskaber jo samtidig ud af §§ 5-8. Det vil sige, at bevillingssystemet nu efter vedtagelsen af dette ændringsforslag kun omfatter produktionsselskaber med kapacitet over 25 mW og tilhørende transmissionsanlæg.

Ændringsforslag nr. 18 til § 9 drejer sig om, at de rene distributionsselskaber får større frihed til at tilrettelægge deres kalkulations-, regnskabs- og budgetforhold, idet bestemmelserne gøres vejledende for disse selskaber. De bliver altså alene bindende for de produktionsselskaber, der er omfattet af § 3.

Handelsministeren har over for udvalget oplyst, at han vil indhente udtalelse fra Danske Elværkers Forening, før reglerne om drifts-

[Karlskov Jensen.]

mæssige afskrivninger og henlæggelser fastsættes for disse produktionsselskaber.

Ændringsforslag nr. 21 til § 9 om et nyt stk. 4 betyder, at transformerforeninger og distributionselskaber, der leverer elektricitet med spændinger under 500 V helt fritages for regnskabs- og budgetreglerne i denne paragraf.

Ændringsforslag nr. 26 er en rent traditionel ændring.

Endelig er der ændringsforslag nr. 33 til § 14, stk. 1. Det drejer sig om grænsetvistsspørgsmål. Her bliver det sådan, at der først skal foretages en mægling af handelsministeren, og hvis ikke det fører til et resultat, bliver der givet handelsministeren en bemyndigelse til at træffe afgørelse, efter at der er indhentet udtalelse fra elektricitetsrådet og kommunerne, henholdsvis Danske Elværkers Forening. Efter at det oprindelige lovforslags § 3, stk. 2, om geografisk afgrænsning er taget ud af loven, drejer det sig her alene om grænsetvist, og for at forebygge misforståelser vil jeg bede handelsministeren bekræfte, at der i § 14, stk. 1, er tale om det, som vi kalder ægte grænsetvister, sådan som begrebet hidtil har været defineret og administreret af elektricitetsrådet, at der altså ikke kan være tale om, at f. eks. den kommunale elforsyning rejser tvist for at udvide sit område på bekostning af et andet selskab og med begrundelse f. eks. i kommunesammenlægningerne.

Jeg vil også gerne bede handelsministeren bekræfte, at allerede truffne afgørelser af elektricitetsrådet ikke kan omgøres med henvisning til dette lovforslags § 14, stk. 1.

Endelig har vi ændringsforslag nr. 38, der vedrører ikrafttræden og udsætter denne til 1. januar 1977, bortset fra § 13, der har relationer også i § 15, og som vedrører vore EF-forpligtelser på energiområdet. Jeg er meget tilfreds med denne udskydelse, der jo også betyder, at handelsministeren får god tid til i samarbejde med de berørte parter at udforme de regler i cirkulære og bekendtgørelse, som loven nu kommer til at indeholde. Jeg kan på venstres vegne anbefale, at man stemmer for disse ændringsforslag og stemmer imod de af fremskridtspartiet og kristeligt folkeparti stillede ændringsforslag.

Med de ændringer, som venstre er nået til enighed med socialdemokratiet og handelsministeren om, og som altså allerede er indarbejdet i det genfremsatte forslag: fjernelsen af § 3,

stk. 2, retten til den bevilling, som produktionselskaberne får, den ændrede sammensætning af elprisudvalget, hvortil kommer de ændringsforslag, der nu gennemføres, er en lang række af de indvendinger imødekommet, som dette lovforslag er mødt med i elværkskredse. Loven tilsigter at skabe styringsmuligheder dels for at opfylde vore forpligtelser i henhold til EF-energisamarbejdet om opretholdelse af lagre, nedtrapning af olieafhængigheden m. v., dels for at sikre den størst mulige nyttevirking af anvendt energi, herunder jo bl. a. en kombineret kraft-varme-produktion, og dels for at give mulighed for anvendelse og indpasning af alternative energiformer og skabe grundlag for at kunne imødekomme elværkernes ønske om en eventuel udbygning med kernekraft. Samtidig betyder det, at elsektoren priskontrolmæssigt overføres fra monopolrådet og prisloven til det særlige elprisudvalg, hvor sektoren jo selv er stærkt repræsenteret og kan gøre sin indflydelse gældende.

Hvad er det så for krav, der stilles? For de 900 distributionsselskaber og transformerforeninger drejer det sig nu alene om, at de overføres fra monopoltilsyn og prislov til elprisudvalget, og at de ligestilles, idet de kommunale selskaber hidtil har været undtaget. I denne forbindelse opstilles for de egentlige distributionselskaber vejledende regler med hensyn til regnskaber og budgetforhold, og naturligvis at de skal anmelde priser og andre betingelser til elprisudvalget, der kan gribe ind, hvis der er tale om klart urimelige vilkår eller priser.

Der tilsigtes med ændringen en hurtigere sagsbehandling, og en rimelig selvfinansieringsgrad er også et mål. Monopoltilsynets forståelse for elselskabernes særlige forhold har været af en sådan karakter, at det næppe bliver et tungt farvel, og ingen andre erhvervsområder har selv så stor indflydelse på deres priskontrol, som elsektoren får med de nye regler.

I denne forbindelse vil jeg også gerne anmode ministeren om at medvirke til, at monopoltilsynet i tiden, indtil denne lov træder i kraft den 1. januar 1977, ikke skaber nye vanskeligheder for elværkerne. Det ville næppe være rigtigt. Det skal også forstås på den måde, at jeg gerne vil anmode handelsministeren om – jeg er slet ikke i tvivl om, at han også vil være sådan indstillet – at vise smidighed ved administrationen af bevillingssystemet over for disse 12-15 produktionsværker, som bliver underkastet denne lovgivning.

[Karlshov Jensen.]

Vi vil fra venstres side nøje følge administrationen af denne lov i indkøringsperioden; den rummer jo så forholdsvis meget nyt.

Så vil jeg gerne tilslutte mig den socialdemokratiske ordførers beskrivelse af fremskridtspartiets ændringsforslag og holdning, og jeg kunne måske føje til et par politiske betragtninger over de konservatives holdning. De har i konsekvens formentlig af den nye konservative linje konkurreret med fremskridtspartiet i, hvad jeg vil kalde gold kritik. Men her holder konsekvensen også op, for de konservative ønsker jo kernekraft og har været med til at indgå vore EF-forpligtelser på energiområdet, ligesom de intesserer sig for alternative energiformer. De vil altså bare ikke være med til at skabe det nødvendige lovgrundlag for disse ting, men foretrækker at køre på frihjul; ikke et komma har de forsøgt ændret i lovforslaget under hele den lange behandling.

De radikales holdning kan det være nok så svært at blive klar over: på den ene side ønsker de elforsyningen indpasset efter samfundsmæssige energipolitiske hensyn, og det kræver, siger de selv, en styringslov, og på den anden side vil man ikke være med til at skabe denne lov med den begrundelse, at der endnu ikke foreligger en energipolitisk plan. Det ene er afhængigt af det andet og omvendt, men man kunne få en fornemmelse af, at den valne holdning, når det kommer til stykket, dækker over manglende enighed. Man har i hvert fald sat sig udenfor og ikke forsøgt at øve indflydelse heller på denne lovgivning; men det har de naturligvis ret til.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at det er mit håb, at når dette lovforslag nu er vedtaget og atomkraftloven snart færdigbehandlet, vil regeringen være indstillet på at fremsætte igangsættelseslovforslaget om kernekraft, og tilsvarende, at man følger – og det føler jeg mig overbevist om at handelsministeren også gør – de muligheder, der måtte være for at indføre naturkraft i Danmark, sådan at vi kan få skabt en noget større uafhængighed af den olieforsyning, der i dag næsten 100 pct. dækker vores energibehov.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Der er ikke meget godt at sige om det lovforslag, vi her behandler. Det giver handelsministeren mere end en snes vidtstrakte bemyndi-

gelses, som skiftende ministre vil kunne anvende efter forgodtbefindende. Uden skygge af behov eller motivering indføres for produktionselskaberne et bevillingssystem, som gør sunde og dygtige virksomheder afhængige af en unødvendig central styring. Der gennemføres skadelige priskalkulationsregler, regler om, at produktionsselskaberne ikke længere selv må bestemme, hvad der skal stå i deres vedtægter, men skal søge godkendelse hos handelsministeriet, regler, der begrænser virksomhedernes kreditværdighed, nemlig reglerne om, at bevillingen fortabes i tilfælde af konkurs, der gennemføres regler af ekspropriativ art, nemlig reglen om, at handelsministeren i realiteten kan bestemme, at selskaberne som vilkår for bevillingen skal testamentere staten alle deres anlæg.

Forslaget har ikke energipolitisk sigte: det yder ikke på noget væsentligt punkt bidrag til udformningen af en dansk energipolitik, og det er forkert, når hr. Erik Holst hævder det modsatte. Hr. Erik Holst har naturligvis ret i, at forslaget giver handelsministeren en lang række blankofuldmagter, en lang række bemyndigelser, der kan bruges til hvad som helst. Men det er vel ikke det samme som at sige, at forslaget yder et væsentligt bidrag til udformningen af en dansk energipolitik. Derimod er det blevet påvist under udvalgsarbejdet, at forslaget tjener det formål at opbygge en central statslig styring, og jeg skal dybt beklage, at der blandt folketingets to store partier ikke var den fjerneste interesse for at diskutere det forslag til en samarbejdsaftale, som elforsyningen udarbejdede – okay, man tog nogle formelle diskussioner om det, men der var ingen som helst reel interesse til stede.

Det er en gevinst for lovforslaget, at de rene distributionsselskaber nu ikke omfattes af bevillingssystemet. Uheldigvis har der ikke været interesse for helt at undtage selskaberne fra kalkulations- og priskontrolreglerne. Det havde været rimeligt at tage disse selskaber ud af loven og af prisreglerne. Der er jo tale om rent forbrugerejede virksomheder, hvis eventuelle overskud alene anvendes til nedsættelse af elpriserne eller til nødvendige henlæggelser. Man kunne med fuldstændig tryghed overlade prisfastsættelsen til disse virksomheder selv. Mange års erfaringer har vist, at eldistributionen i Danmark har fundet en struktur, der har betydet lave elpriser, også sammenlignet med andre lande.

[Kjæruff-Schmidt.]

Socialdemokratiet og venstre har været klar over, at det var nødvendigt at gøre visse indrømmelser med hensyn til kalkulationsreglerne, men den løsning, man er nået frem til, er noget mere kompliceret end en fri prisfastsættelse. Man har valgt dette trestrengede system, hvor én gruppe virksomheder helt er undtaget fra kalkulationsreglerne; for én gruppe, nemlig de egentlige distributionselskaber, er reglerne vejledende, for en anden gruppe, nemlig produktionsselskaberne, er reglerne bindende, men i realiteten vil de jo blive bindende også for distributionselskaberne, for det vil jo simpelt hen være sådan, at hvis der fra forbrugerside rejses spørgsmål om prisfastsættelsen i de tilfælde, hvor kalkulationsreglerne kun er vejledende, må hele det tunge apparat i gang med at kontrollere og undersøge, hvilke kalkulationer der ligger til grund for priserne, så der bliver i realiteten tale om bindende regler.

Jeg ville egentlig bede venstres ordfører om at argumentere og forklare os, hvorfor venstre finder det så nødvendigt med disse priskontrol- og kalkulationsregler. Hvorfor er venstre så forhuppet på disse regler? Hvorfor tiltror man ikke virksomhederne selv evnen til at kalkulere de nødvendige udgifter til brændsel, lønninger og andre driftsomkostninger, sådan som virksomhederne altid har kunnet gøre det tidligere? Har venstre egentlig overvejet, hvad det er for en vej, man betræder? Ser venstre slet ikke, at man nu gennemfører kalkulationsregler, som efter nogle partiets opfattelse her til venstre i salen med lige så stor ret kunne gennemføres på andre områder af erhvervslivet? Hvordan vil venstre kunne argumentere imod tilsvarende priskalkulationsregler inden for andre former for produktion og handel, når partiet her er gået i spidsen for disse indgreb over for forbrugerejede virksomheder?

Mit parti mener, at disse regler vil få direkte skadelige virkninger: hvis virksomhederne i den daglige drift hele tiden løber panden mod en mur af kalkulationsregler, så forsvinder incitamentet til at gennemføre rationel drift, så forsvinder incitamentet til at stræbe efter den størst mulige selvfinansiering, så vil vi opleve en voksende grad af lånfinansiering, og deraf følger helt sikkert en elforsyningsstruktur, der er mere afhængig og mere sårbar af udefra kommende omstændigheder end i dag, og øget lånfinansiering vil selvfølgelig også føre til højere elpriser. Der er ikke dokumenteret nogen

som helst fordele ved disse kalkulations- og kontrolregler.

Når fremskridtspartiet stemmer ja til de ændringsforslag, handelsministeren har stillet, i det omfang vi ikke kan få vore egne ændringsforslag tiltrådt af et flertal, er det ud fra den rent pragmatiske tankegang, at ændringsforslagene, hvis de vedtages, vil gøre loven en smule mindre skadelig, end den var i sin oprindelige form. Vi stemmer også ja til kristeligt folkepartis ændringsforslag, selv om man måske kan diskutere, om de teknisk er helt heldigt affattede.

Om fremskridtspartiets egne ændringsforslag skal jeg i denne omgang nøjes med at henviser til bemærkningerne i betænkningen; vi har omhyggeligt argumenteret for hvert enkelt af vore ændringsforslag.

Der er dog et enkelt, som jeg særlig skal gøre opmærksom på, Det er ændringsforslag nr. 33 til § 14. Det drejer sig om grænsetvistene. Vi har fundet det rigtigt, at elektricitetsrådet bevares som mæglende instans, og jeg har kraftigt opfordret ordførere fra andre partier, også venstres ordfører, til at støtte dette ændringsforslag, som jeg håber kan samle flertal.

Man kan ikke undgå ved denne lejlighed at måtte sige en lille smule om venstres rolle i forbindelse med denne lovgivnings gennemførelse. Venstre fremsatte oprindeligt et lovforslag, som var betydelig mere præget af ønsker om centralisme og statsdrift end det forslag, der nu gennemføres. Det er forkert, når venstre nu fremstiller det som sin fortjeneste, at forslaget er blevet lempet, for det var venstre, som fra første færd gik længst i sine ønsker om centralisering, om bemyndigelser til handelsministeren om kontrol helt ned til de mindste detaljer i hver enkelt elforsyningsvirksomhed. For os, der har vort daglige arbejde her i folketinget, er det måske ikke så svært at forstå venstres holdning, for vi oplever næsten hver dag, hvordan venstres politik er fuldstændig sammenfaldende med socialdemokratiets politik i alle væsentlige spørgsmål. Venstre har arbejdet hårdt for dene lov, venstre arbejder i denne tid ihærdigt for oprettelse af en statslig nordisk investeringsbank, Venstre medvirker hver dag til beslutninger, som gør navnet Danmarks liberale parti til en falsk varebetegnelse. Venstres vælgere burde vide, at de konfrontationer, der tilsyneladende opstår imellem socialdemokratiet og venstre, når der føres valgkamp, er kunstigt

[Kjærulff-Schmidt.]

tilvejebragt: i den praktiske daglige politik er der kun nuanceforskelle.

I folketingssamlingen fra januar til oktober sidste år var der her i salen 197 afstemninger ved tredjebehandlinger; kun 4 gange af de 197 stemte venstre imod regeringen. I finansudvalgets arbejde er tendensen den samme: der var i samme periode 299 afstemninger; 7 gange stemte venstre imod socialdemokratiet. Derfor må venstres vælgere realistisk gøre sig klart, at det er en illusion at tro, at venstre repræsenterer et liberalt alternativ til socialdemokratiet, når det kommer til den praktiske daglige politik, og derfor er der heller intet mærkeligt i, at venstre støtter dette lovforslag.

Når det er blevet ændret, skyldes det først og fremmest den meget store indsats, der er gjort fra branchen, fra forbrugergrupper, andelsvirksomheder og mange andre ud over hele landet, som har påvist forslagens fejl. Vi har også fra mit partis side under udvalgsarbejdet forsøgt at gøre et stykke arbejde med at prøve at få frem dokumentation og vurderinger, som måske kunne samle et ikke-socialistisk flertal imod lovforslaget. Det er forkert, når hr. Karl-skov Jensen siger, at vi har ført gold politik. Jeg tror, at halvdelen eller mere end halvdelen af de spørgsmål, der er stillet under udvalgsarbejdet, er stillet af fremskridtspartiet, fordi vi virkelig har ønsket en grundig og saglig bearbejdning af dette lovforslag.

Det har ikke kunnet lade sig gøre at samle et ikke-socialistisk flertal imod dette skadelige lovforslag; det eneste, der var realistisk mulighed for at komme igennem med, var ønsket om visse lempelser. Dem stemmer vi for, men ud fra vores liberale samfundsopfattelse vil vi ved lovforslagets tredje behandling naturligvis stemme imod det.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre har i sin mindretalsindstilling nævnt, at vi finder, regeringen har grebet energilovgivningen galt an. Regeringen fortsætter med at lovgive for detaildele inden for denne sektor, som om vi ikke havde haft nogen energikrise overhovedet. Hvis ikke man havde vidst det før denne energikrise, måtte man i hvert fald efter denne energikrise vide, at det er en overordnet planlægning, der skal til, hvis vi skal håndtere situationen inden for denne sektor på en fornuftig måde. Den dag i dag, mere end 2 år efter energikrisen, ved vi

stadig ikke, hvad regeringen forestiller sig på dette område.

Netop fordi denne planlægning mangler, bliver det helt meningsløst at gennemføre denne ellov, som der unægtelig fra elværkskredse har været megen modstand imod. Hvis man skal gennemføre en lovgivning, som der protesteres imod fra den befolkningsgruppe, de erhvervsudøvere, som loven direkte berører, så skal det i det mindste være sådan, at loven er til gavn for nogle andre, at loven fjerner nogle urimeligheder eller noget tilsvarende. Og man må egentlig nok spørge: hvem er denne lovgivning til gavn for, og hvad vil man egentlig opnå med at gennemføre denne lovgivning?

Venstre og socialdemokratiet har jo ikke bestilt andet end at forsikre, at elseskaberne har gjort det godt, og at det sandelig ikke er for at genere dem, at man vil gennemføre loven. Jeg synes på en vis måde, de to partier skylder os at sige, hvad det er, de vil opnå med denne lovgivning sådan mere i detaljer end blot ved at fortælle, at det er nogle styringsinstrumenter, hvilke ændringer i den bestående struktur man regner med at få ved denne lov, og hvilke steder man vil gøre det anderledes end i dag. Hvilke priser vil man ændre, hvilke strukturer vil man ændre osv.?

Så vidt jeg kan se, er dette lovforslag endt med at blive lovgivning for lovgivningens skyld. Jeg mener, at om ikke andet så burde man have lært af valget i 1973, at det mindste, man kan gøre, er at være ærlig over for befolkningen og fortælle, hvad det er, man vil med sin lovgivning.

Jeg skal blot kommentere 3 dele af lovgivningen, nemlig bevillingssystemet, prisfastsættelserne og de energipolitiske foranstaltninger.

Et energibevillingssystem har efter vores opfattelse berettigelse, når det drejer sig om kernekraftproblemerne. Når det drejer sig om andre forsyningskilder, mener vi i det radikale venstre faktisk ikke, det er nødvendigt at etablere et bevillingssystem på nuværende tidspunkt.

Det andet er spørgsmålet om prisfastsættelse. Det er naturligvis klart, at priserne inden for denne sektor ikke kan være frit svævende, men det er der jo heller ikke tale om; ofte er der tale om virksomheder, der ikke har noget udbytte, og jeg tror, man med gode resultater kunne have forhandlet sig frem til en fornuftig ordning på dette område.

Det tredje er så de energipolitiske foranstalt-

[Lone Dybkjær.]

ninger i § 13, som vi alene ifølge vores EF-medlemskab er nødt til at gennemføre; man kan dog sige, at man behøvede ikke denne lange lovgivning for at få disse ting bragt på plads.

Min konklusion er, at skal man lave lovgivning, må der være et formål med den andet end at sikre, at bureaukratiet vokser. Det kniber med at se et andet formål ved denne lovgivning end dette, og det er grunden til, at vi ikke kan medvirke til at gennemføre lovforslaget. Vi vil, som det er meddelt i betænkningen, undlade at stemme for samtlige de ændringsforslag, der er stillet, selv om der er dele af dem, vi betragter som klare forbedringer af lovforslaget, og selv om der er dele af dem, vi er tilhængere af, f. eks. kernekraftbevillingen ved hjælp af en eneretsbevilling.

Jeg skal så blot til slut komme med et par kommentarer, i det væsentlige til hr. Erik Holsts og hr. Karlskov Jensens bemærkninger om, hvad det radikale venstre har foretaget sig i denne sag.

Vi har faktisk på et ret tidligt tidspunkt nævnt, hvilke ændringsforslag vi ville have. Jeg kan nævne, at jeg i min allerførste ordførertale pegede på, at jeg ikke synes bevillings-systemet hørte hjemme i denne lov, og at jeg synes, man skulle trække spørgsmålet om eneretsbevilling ud, sådan at man fik en ren diskussion om elselskaberne og en anden diskussion om kernekraftproblemerne. Jeg nævnte fremfor alt, at det ikke har nogen som helst mening at gennemføre en lov, når den overordnede målsætning mangler. Det er derfor ikke et udtryk for at træde vande, at vi ikke vil medvirke til loven, men det er et udtryk for, at vi ønsker at beskæftige os med de lidt mere overordnede planlægningsmæssige problemer på energiområdet og ikke med detaldele, sådan som denne elforsyningslov trods alt må siges at være i den større sammenhæng.

Så kan man naturligvis altid spørge, hvad der skal komme først, detailldelene eller planlægningen, eller om det skal være noget, der kører sammen. Sådan som det er i øjeblikket, er det eneste, vi har garanti for, at vi får lavet nogle styringsinstrumenter, nogle apparater. Men det har ingen mening at købe styringsinstrumenter eller lave apparater, hvis man ikke ved, hvad det er, man vil styre efter, eller hvad det er, man vil måle. Meget ofte kommer man så i den situation, at man må gøre hele arbejdet om,

når man først finder ud af, hvad det egentlig var, man styrede efter.

Og til allersidst til hr. Karlskov Jensen blot dette: der er faktisk om dette forslag, jeg skal ikke sige, det gælder alle forslag, det fremgår jo også af vores afstemninger, men om dette forslag er der faktisk enighed i den radikale gruppe.

Ninn-Hansen (KF):

Inden jeg gør nogle bemærkninger om selve lovforslaget, har jeg et spørgsmål til ordføreren for de to partier, der fører denne sag igennem.

Dækker den aftale, man har vedrørende denne lov, over en videregående aftale vedrørende energipolitikken? Betyder ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar 1977, at de to partier lægger deres mandater sammen til gennemførelse af atomkraften? Hvis man kan besvare det sidste spørgsmål med et ja, vil jeg gerne tilføje, at det vil glæde mig, hvis de to partiers folketingsmedlemmer har truffet en bestemmelse om indførelse af atomkraft. Man kender jo det konservative folkepartis stilling til den sag og ved, at vi skynder på for at få en afgørelse, der har betydning ikke mindst for dansk industri.

Vi kan også stille spørgsmålet på en anden måde. Hvad har venstre fået til gengæld for det, socialdemokratiet opnår? Har man slet ingenting fået? For at handelsministeren har opnået meget erkendes fuldt ud. Handelsministeren har jo en charmerende måde at tale om samfundet på næsten i alle forbindelser, det lyder godt, samfundet er jo os alle, og hvem vil ikke glæde samfundet. Men i almindelighed mener, tror jeg, handelsministeren noget ganske bestemt, når han taler om, at nu skal man tage mere hensyn til samfundet. Det er noget med, at statens interesser skal styrkes igennem nye og afgørende styringsbestemmelser. Det er noget med indseende med private virksomheder eller indplacering i hidtil privat valgte ledelser. Jeg er da helt klar over, at en sådan form for moderne socialisme er der større baggrund for end den gamle, vi kendte, og jeg synes, at handelsministeren netop på sin måde har gjort dygtige fremskridt i retning af at opnå andre tilhængere for disse løsninger i vor samfundsudvikling. Jeg har lidt vanskeligere ved at forstå, at det er blevet så let for handelsministeren at få andre med til noget sådant. Det er lidt uforståeligt, at ikke flere siger: når han nu får én sag igennem, hvad bliver så det næste?

[Ninn-Hansen.]

Hvilke erhverv, hvilke virksomheder, hvilke organisationer skal det så gå ud over?

Men det er da rigtigt, at her står vi ved en fuldstændig principiel debat, og derfor forstår jeg måske heller ikke ideen i, at vi nu skal have en række afstemninger om ændringsforslag, der selvfølgelig er ganske underordnede i forhold til denne lovgivnings principielle karakter. Derfor vil vi i mit parti ikke blande os i disse ændringsforslag. De kan alligevel ikke føre til et resultat, så denne lovgivning forsvinder, og det er det, vi ønsker. Vi kan også tælle op og ved derfor, at det er forgæves at stille ændringsforslag, og hvorfor så undergrave lovforslagets principielle karakter, for det er det, det drejer sig om. Jeg kunne endda forstå, men det kommer måske også, at man ville betragte lovforslaget som så principelt afgørende, at man mente, at hvert folketingsmedlem ved tredje behandling skulle lægge navn til ved den endelige afstemning. Noget sådant er forståeligt, for det er et lovforslag af helt principiel karakter.

Hr. Karlsov Jensen kom med nogle, synes jeg, lidt udfordrende bemærkninger om forholdet mellem hans eget parti og mit parti. Når man tænker på, hvad disse partier har haft sammen, er det måske også naturligt, når der er en klar uoverensstemmelse, at man fremdrager det. Men inden hr. Karlsov Jensen havde valgt den kampplads, det her drejer sig om, ville jeg måske i hans sted have set lidt skråt op til venstre. Jeg er ikke helt sikker på, at det var klogt at vælge netop den sag til kampplads i vurderingen af, hvem der har ret. Hr. Karlsov Jensen ved jo udmærket, at den mindretalsudtalelse, det konservative folkeparti har afgivet, helt igennem og fuldt ud svarer til, hvad den række af deputationer, der har været i udvalget, har sagt, hvad de har advaret imod, protesteret imod og er fremkommet med af konstruktive tanker. Dem har man ikke villet høre.

Det er jo også en lidt mere stilfærdig måde, disse kredse fra elværker, kommuner og andre steder udtaler sig på, end når det drejer sig f. eks. om børnehavspædagoger. Så er det lidt lettere at finde 40 mill. kr., for de har jo andre midler, de tager i brug. Den mere stilfærdige, men direkte argumentation gør åbenbart ikke samme indtryk.

Men er det da ligeegyldigt, om vi står over for en lovgivning, der fører til mere statsdirigering og hævdelser af det fjerne samfund? For det, denne lovgivning gør, er jo at fjerne en

selvstændighed hos privat opbyggede eller kommunalt opbyggede elværker og placere noget andet, nemlig staten, et statskontor, der i langt højere grad end tidligere skal dirigere energien her i landet, selv om enhver erkender, at det er gået godt, rimeligt og rigtigt hidtil.

Jeg forstår stadig godt handelsministeren og hans parti, men jeg har svært ved at forstå, at man vil støtte det. Når hr. Karlsov Jensen taler om for mit partis vedkommende en ny linje, ja, så er det rigtigt. Vi har den linje – og det er muligt, at den er ny og burde have været fornyet for et stykke tid siden – at vi vil ønske at sige det klare fremfor det usikre og uklare, når vi står over for nogle, der vil forandre et samfund i en retning, der går imod liberal tankegang.

Man ved jo også, at en lovgivning af denne karakter, hvor man lægger myndigheden over til staten, ikke er gratis. I disse tider, hvor vi end ikke er repræsenteret ved vinterolympiaden, har vi dog fået en olympisk, en Europa- og en verdensrekord. Det har EF meddelt os, og det er, når det drejer sig om antallet af mennesker her i landet, der er ansat i den offentlige administration. Da overstiger vi langt de andre, da har vi rekorden. Derfor er det også naturligt, at der er kommet nogle udtalelser om det, og de bedste er de udtalelser, der ikke peger tilbage på det, der alligevel ikke kan ændres, men peger frem. Jeg så navnlig én i Aarhus Stiftstidende, hvori der blev sagt, at det offentlige har udviklet sig efter knopskydningsmetoden; især skatte- og sociallovgivningen bygger på, at vi hele tiden skal gå og kontrollere hinanden. Man kan efterhånden ikke foretage sig noget her i landet uden at ansøge om det først. Nej, og det kan elværkerne heller ikke efter denne lovgivning. Denne udtalelse er fremsat af hr. Anders Andersen. Jeg håber, han lever op til den, når vi om lidt skal stemme om, hvorvidt man skal ansøge om alting, eller man skal forhindre en yderligere vækst i administrationen ved at lade være med at gennemføre forslag af denne art.

Gert Petersen (SF):

Jeg har ikke kunnet deltage i udvalgsarbejdet af den enkle årsag, at socialistisk folkepartis repræsentant i udvalget indtil for få dage siden er identisk med den nuværende rektor ved Københavns universitet. Jeg er altså først indtrådt i udvalget umiddelbart i forbindelse med udarbejdelsen af betænkningen til dette

[Gert Petersen.]

lovforslag, så det er min forgænger i udvalget, der har skrevet mindretalsbetænkningen fra SFs side, men jeg må sige, at jeg er fuldkommen enig i synspunkterne. Det havde også været kedeligt, hvis det ikke var tilfældet, for det er mit navn, der er kommet til at stå under den. Jeg er fuldkommen enig i synspunkterne.

Jeg vil godt sige et par bemærkninger om lovforslaget, som det ligger nu og med de ændringsforslag, som vi står over for at skulle stemme om.

I og for sig skulle jeg ikke blande mig i hr. Ninn-Hansens skærmydsler med det tidligere kollegaparti udi en regeringskoalition, men jeg kan alligevel ikke nære mig, for jeg mener, jeg har lidt viden om, hvad socialisme er, og jeg synes nu godt, jeg vil sige til partiet venstre sådan lidt trøstende: I kan godt få mit ord på, at dette er ikke socialisme, hverken gammel-dags eller moderne.

Dermed har jeg ikke sagt, at det behøver at være helt tosset. Det kan være nødvendigt at foretage en række skridt i samfund af den type, vi har, som gør det noget lettere eller noget bekvemmere for menneskene at manøvrere sig igennem end under andre vilkår og situationer.

SFs udgangspunkt i forhold til denne lovgivning er, at den repræsenterer et minimum af det nødvendige. Efter vores opfattelse – og det er ikke for at gå ind i nogen stor ideologisk diskussion; jeg synes egentlig godt, man burde kunne erkende det også uden at mobilisere de ideologiske begreber – må energiforsyningen være en samfundsmæssig opgave. Det er fremgået meget tydeligt af de dramatiske begivenheder omkring energiforsyningen, som vi har oplevet i de senere år, hvis man ikke vidste det i forvejen, men også ad rent abstrakt vej burde man kunne regne ud, at energiforsyningen, som danner grundlag for hele produktionen og også en meget væsentlig basis for tilværelsen i hjemmene, arbejdslivet, fritiden, må være noget, hvor samfundet har den størst mulige indflydelse, ja, må samfundet efter vores opfattelse direkte eje og styre energiforsyningen.

Men lad det nu være. Så langt har man ikke villet gå, hvad der ikke kan overraske, lovforslaget stammer jo tilbage fra venstre-regeringens tid. Så langt har den nuværende regering heller ikke villet gå, og det er vel også overhovedet grundlaget for, at der kunne skabes et flertal heromkring. Men desværre synes jeg nok, at

man ved de ændringsforslag, som et flertal af socialdemokratiet og venstre er blevet enige om, har foretaget en kraftig afsvækkelse af det samfundsmæssige indslag i lovforslaget.

Det, det drejer sig om, er jo, at man igennem denne lovgivning vil skabe et samfundsmæssigt styringsinstrument i forhold til elforsyningen. Dette styringsinstrument vil, som lovforslaget vil se ud, når ændringsforslagene er vedtaget af flertallet, ikke være så godt, som det oprindeligt var. Det vil være forringet både i spørgsmålet om bevillingssystemet og ved den meget, meget betænkelige indsnævrende fortolkning, der er givet i betænkningen af § 5 stk. 2, som vedrører forsyningspligten. Vi beklager meget, at man fra et flertals side har kunnet enes om denne indsnævring, som er med til at forringe lovens værdi som styringsinstrument.

Så er der spørgsmålet om den energipolitiske plan, hvad denne lovgivning foregriber, og hvad den ikke foregriber. Jeg mener, at vi mangler en energipolitisk plan her i landet, men af den grund mener jeg ikke, at denne lovgivning er overflødig. Den er et instrument, som vil kunne anvendes i forbindelse med en energipolitisk plan, uafhængigt af hvordan denne energipolitiske plan kommer til at se ud, og den er et instrument, som vi burde have haft for længe siden, også selv om der ikke havde været tale om, at vi stod umiddelbart over for at skulle udarbejde en energipolitisk plan.

Derfor vil vi nu gennem afstemningerne vise, at vi modsætter os den svækkelse af planlægningsinstrumentet, som flertallet er blevet enig om, men vi vil alligevel ved tredje behandling være positive over for lovforslaget som sådant, fordi det selv efter denne svækkelse repræsenterer et fremskridt i forhold til den situation, vi har nu. Men jeg vil godt understrege i den forbindelse, at dette præjudicerer ikke, foregriber ikke, socialistisk folkepartis holdning til øvrig lovgivning, som måtte komme op i forbindelse med den energipolitiske planlægning, og her tænker jeg naturligvis især på atomkraftloven og alle de problemer, som hænger sammen dermed. Den omstændighed, at vi stiller os positivt til elforsyningsloven, siger intet om, hvordan vi vil stille os, når vi endelig for alvor kommer i gang med at behandle atomkraftloven og den kommer til afstemning her i tinget.

Vi vil altså her ved anden behandling stemme imod de af flertallet stillede ændringsforslag,

[Gert Petersen.]

fordi vi mener, at de forringer lovens værdi som styringsinstrument, og i konsekvens heraf vil vi naturligvis også stemme imod fremskridtpartiets ændringsforslag, der på det nærmeste ville ophæve lovens værdi som styringsinstrument. Det tror jeg at hr. Kjærulff-Schmidt giver mig ret i, og det var vel egentlig også tanken med fremskridtpartiets ændringsforslag. Derfor synes jeg, det er ganske tankevækkende og må give anledning til overvejelser hos handelsministeren, at fremskridtpartiet bebuder, at da deres ændringsforslag formodentlig bliver forkastet, vil de stemme for flertallets, altså socialdemokratiets og venstres, ændringsforslag. Jeg synes, at dermed er min karakteristik af disse ændringsforslag meget stærkt bekræftet.

Vi vil også stemme imod de af kristeligt folkeparti stillede ændringsforslag, som, om end ikke så vidtgående som tilfældet er for fremskridtpartiets vedkommende, i og for sig har samme sigte.

Det vil alt i alt betyde, at SFs holdning ved den afstemningsrunde, som vi nu kommer til, i alt væsentligt bliver negativ. Der er, så vidt jeg kan se, kun ét af ændringsforslagene, som vi kan støtte, og det er et, hvorom hele udvalget var enigt, fordi det drejer sig om en rent sproglig rettelse. De øvrige ændringsforslag vil vi gå imod.

Lovforslaget vil efter denne anden behandling fremtræde i en forringet skikkelse i forhold til som det så ud, da det blev fremsat, men det vil stadig være et fremskridt i forhold til den nuværende mere kaotiske tilstand på området, og derfor agter vi at stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Honoré (KrF):

Dette lovforslag er blevet længe og grundigt behandlet i udvalget. Vi var modstandere af, at det blev færdigbehandlet før sommerferien, og det har da også vist sig nyttigt, fordi der i mellemtiden af socialdemokraterne og venstre er stillet ændringsforslag, der begrænser, hvad man kunne kalde statsformynderiet over hele elsektoren.

Kristeligt folkeparti finder, at elforsyningen har fungeret godt i Danmark, og at der ikke er behov for de store ændringer.

Vi mener ikke, der er grund til at bringe de almindelige kraftværker ind under et bevil-

lingssystem, det vil blot medføre øget administration. Vi mener, at handelsministeriet i stedet for skulle have indgået en samarbejdsaftale med elværkerne, som disse selv har foreslået. Først hvis det viste sig, at denne aftale ikke kunne fungere tilfredsstillende – og jeg synes, det var værd at gøre et forsøg – kunne der være grund til at lave et særligt bevillingssystem med de øgede styringsmuligheder, der ligger i et sådant system. En frivillig ordning måtte ud fra subsidiaritetsprincippet, dvs. et nærdemokratisk standpunkt, være så langt at foretrække. Derfor har kristeligt folkeparti foreslået § 3's bortfald.

Kristeligt folkeparti er derimod tilhænger af et bevillingssystem for kernekraftværker. Behovet for en lovgivning omkring kernekraftværker var den væsentlige årsag til lovforslagets fremsættelse, men så tog den daværende venstre-regering de andre kraftværker med i et snuptag i strid med liberale principper.

Vi finder det ikke nødvendigt at kræve eneretsbevilling til kernekraftværker på nuværende tidspunkt. Kraftimport og Elsam er to selvstændige organisationer med forskellig opbygning. De dækker hver sit område og er hver især tilsluttet udlandet. Det er ikke indlysende, hvorfor Sjælland pludselig skal være med til at tage et medansvar for et eventuelt kernekraftværk inden for Elsams område.

De juridiske, økonomiske og tekniske problemer burde have været grundigere belyst, før man tog en afgørelse for eller imod eneretsbevilling. Derfor har vi foreslået, at ordet »eneretsbevilling« udgår af lovforslaget.

Kristeligt folkeparti havde oprindeligt stillet det nuværende ændringsforslag nr. 20, der går ud på, at handelsministeren skal indhente udtalelser fra Danske Elværkers Forening, før ministeren fastsætter regler for afskrivninger m. v. Vi trak dette ændringsforslag tilbage, mod at det kom med i betænkningen. Vi anså det for at være bedre at få det med i betænkningen end at få vores ændringsforslag nedstemt. På den måde opnåede vi, hvad vi ville. Men derefter er der sket det, at fremskridtpartiet har optaget vort ændringsforslag nr. 20. Vi vil ikke stemme imod dette ændringsforslag, men vi kan heller ikke stemme for det under disse omstændigheder, så vi må undlade at stemme.

Angående grænsetvistsspørgsmålet har vi ønsket elektricitetsrådet stærkt ind. Derfor har vi selv stillet et ændringsforslag, nr. 34, men er dog

[Hønré.]

også positive over for fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 33.

Under forudsætning af at vore ændringsforslag bliver nedstemt, kan vi tilslutte os flertallets ændringsforslag, fordi de generelt set formindsker lovforslagets centraliseringstendens.

Tilbage står, at man gennem dette lovforslag har skaffet sig et vist instrument for statsstyring, uden at man alt for godt ved, hvad man vil bruge dette instrument til.

Som tidligere nævnt ville en frivillig samarbejdsaftale have været et mere fleksibelt og liberalt instrument til at introducere en dansk energipolitik end lovforslagets bevillingssystem.

Vi vil meddele vor endelige stilling til lovforslaget ved tredje behandling.

Jørgen Jensen (DKP):

Da kommunisternes ordfører er forhindret i at være til stede, skal jeg kort begrunde, at vi ikke kan stemme for de ændringsforslag, der er stillet, med undtagelse af et enkelt, nr. 26, som jo drejer sig om en sproglig rettelse.

Men ellers vil jeg da godt sige til dem, der har bemærket, at der ikke er tale om energipolitik i dette lovforslag, at det er vi enige i. Vi har også mange gange gjort det synspunkt gældende, at energisektoren er så afgørende for samfundets trivsel, at den også bør drives og udvikles samfundsmæssigt. Derfor bør den nationaliseres.

Jeg skal erindre om, at det ikke er så længe siden, vi havde en oliekrise, hvor der var mange, der erkendte, at det var nødvendigt med en samfundsstyring. Man kunne måske også tillade sig at bemærke, at da vi havde en konflikt for nogle år siden, hvor oliearbejderne drejede af for hanen, var alle også klar over, at energisektoren var så afgørende, at man måtte gribe ind her og sige, at det kunne man ikke af samfundshensyn. Det var altså nødvendigt med en samfundsmæssig styring. Derfor forstår jeg ikke rigtig hr. Ninn-Hansens spørgsmål til venstre om, hvad de egentlig har fået her. Jeg erindrer om, at det allerede er nogle år siden, venstre regeringen fremsatte et forslag til lov om elforsyning. Vi var heller ikke tilfredse med det forslag, men vi må dog sige, at der er sket væsentlige forringelser i det lovforslag, som nu foreligger, i forhold til det, der dengang var lagt frem. Det er sket både ved genfremsættelsen og ved den behandling, det har fået. Der-

for er vi imod ændringsforslagene, som betyder en yderligere forringelse.

Det kunne også være lærerigt at se på, hvad det egentlig er, der har påvirket de ændringer, som er sket.

Hr. Ninn-Hansen sagde, at der ikke var tale om den samme pressionsmulighed her, som der havde været tale om, når børnehavederne eller -personalet prøvede at presse deres interesser igennem. Men er det nu helt rigtigt, når man ser på udviklingen, som den er gået? Må jeg erindre om, at der har været en afpressningskampagne fra de store elskaber. Det er rigtigt, at man i den kampagne har søgt at skyde de små selskaber foran sig, fordi de havde et skær af demokrati, selv om de også har været udsat for en koncentration, som helt har forrykket det, som mange gange lå i disse selskaber, nemlig at de var under demokratisk indflydelse.

Der har været tale om, at man har presset på. Elsam, som har forberedt sig på at komme til at stå i spidsen for atomkraftværker i Danmark, og som længe har sagt, at det hastede med at få dem oprettet, svinger nu pludselig om og siger igennem deres næstformand, at atomkraftværker kan vente nogle år endnu, hvis bare elloven bliver trukket tilbage. Man siger, at dansk energipolitik ikke kan lægges i hænderne på sådanne vilkårligheder, som der er tale om her.

Jeg skal også erindre om, at Elsams formand sagde åbenlyst, at man måske kunne være tvunget til at indstille produktionen, hvis man skulle under diktat af handelsministeren. Det er de pressionsmuligheder og de pressionsmidler, som elskaberne har brugt for at forringe det forslag, der var lagt frem.

I det hele taget må vi sige, at vi er ikke tilfredse med lovforslaget som det er, og vi stemmer imod ændringsforslagene, fordi de yderligere forringer det.

Jes Schmidt (CD):

Det ser ud til, at terningerne er kastet. Venstre og socialdemokraterne er enige om at gå over den elektriske Rubicon. Jeg kan forestille mig, at det ikke er alle medlemmer af venstregruppen, der ved dette er i stemning til at råbe hurra.

Centrum-demokraternes gruppe har ikke deltaget i udvalgsarbejdet, men jeg kan sige, som det allerede blev sagt ved første behandling,

[Jes Schmidt.]

at vi ikke kan medvirke til lovforslagets vedtagelse.

Da vi ikke har været repræsenteret i udvalget, må jeg måske nævne nogle af de grunde, som får os til at vende os imod dette lovforslag.

Den første er, at dette forslag ikke skaber en virkelig energipolitik, det er ikke den virkelige fornyelse på dette område, som er ønskelig. For det andet går lovforslaget i retning af central statslig styring af elforsyningen, selv om vi erkender, at det er lykkedes venstre med de betæneligheder, som er til stede inden for venstregruppen, at få en mildnelse af loven, at få de værste skævheder bort. For det tredje er lovforslaget efter vor opfattelse unødvendigt, idet de bestående elselskaber gennem mange årtier har vist, at de kan klare problemerne, det gælder udbygning, sikring i strømforsørgelsen, fornuftige priser – det ved jeg ikke mindst nede fra min landsdel, for Sønderjyllands højspændingsværk har i mange år leveret landets billigste strøm – og det gælder også investeringerne.

Det er ikke statsstyring, vi har behov for, det er ikke afskaffelse eller indsnævring af det nærdemokrati, som består ude i elselskaberne, hvor det faktisk er forbrugerne, der har den store indflydelse på, hvad der skal ske. Derfor mener centrum-demokraternes gruppe, at man i dette tilfælde skal lade elselskaberne i ro. Gruppen kan ikke og vil ikke stemme for nogen af ændringsforslagene, da vi som helhed siger nej til det foreliggende lovforslag.

Sigsgaard (VS):

I sin tid, da man oprettede det energipolitiske udvalg, skete det bl. a. med den motive-ring, at alle folketingets partier skulle repræsenteres i det, og derfor har dette udvalg ikke som øvrige folketingsudvalg en ordning med stedfortrædere. Alligevel gjorde flertallet her i salen det efter sidste valg, at det valgte at holde VS uden for dette udvalg, VS, som dengang var det eneste parti, som var definitivt modstander af a-kraften. Det var et ganske interessant sammenfald, senere har SF vel ændret lidt kurs, bl. a. efter at de har skiftet medlem i det energipolitiske udvalg her for nogle dage siden. Hvad det kommunistiske parti angår, ser de jo, har jeg forstået, sådan på det, at a-kraftværker er evig dejligt og den store gevinst for menneskeheden, når bare de er nationaliseret, og ellers er de en pestilens. Men hidindtil har

VS været det eneste modstanderparti. Vi har måske derfor ikke været repræsenteret i energiudvalget. Derfor har vi heller ikke været med i de sikkert spændende forhandlinger, der har fundet sted under behandlingen af denne sag.

Inden jeg alligevel går ind på nogle forhold i forbindelse med sagen, har jeg lyst til at sige, at der er grund til at hæfte sig særligt ved hr. Ninn-Hansens indlæg her i dag. Dels ved det punkt i det, hvor han, imedens han nogle gange skævede op til tilhørerpladserne, talte om de meget stiltfærdige elværksfolk, der sandelig ikke på samme måde som de slemme pædagoger sådan virkelig kæmper for deres sag, strejker og den slags ting. Nej, elværksfolkene var de små stille eksistenser, som havde holdt sig beskedent i baggrunden, og nu ville der derfor blive gennemført en lov, som var imod de nuværende elværkers interesser.

Jeg er ikke sikker på, at der er så mange, der helt deler hr. Ninn-Hansens opfattelse af den meget tilbagetrukne rolle, elværkerne efter hans opfattelse skulle have spillet. Jeg har snarere den opfattelse, at elværkerne har gjort sig særdeles kraftigt gældende, har maset kolossalt på, først for at få atomkraft og nu for at få elforsyningsloven ændret i den retning, som de synes at den bør ændres.

Når man vurderer det forlig, som er kommet ud af det mellem venstre og socialdemokratiet, må man sige, at det er et sølle forlig. Ikke set fra venstres syn, ikke set fra elværksfolkernes synsvinkel, men set på baggrund af de socialdemokratiske tanker, der lå bag denne lovgivning.

Det andet i hr. Ninn-Hansens indlæg, jeg fandt grund til at hæfte mig ved, var hans tale om, hvad det egentlig er for en handel, der her er indgået mellem venstre og socialdemokratiet. Det er en kendt sag, at elforsyningsloven normalt kædes sammen med indførelsen af atomkraft, og der er avisforlydender fremme i disse dage om, at de såkaldte duer i socialdemokratiet skulle have udvirket, at der ikke bliver tale om beslutning om indførelse af atomkraft inden sommerferien. Jeg ved ikke, om det er rigtigt eller forkert, og det får vi nok heller ikke at vide i dag, men der er for mig at se ikke nogen særlig fornuft i, at noget sådant skulle være sket. Hvis det nu forholder sig sådan, at venstre for at gå ind for elforsyningsloven har sagt, at så skal vi have atomkraften, og det skal ske snart – den mest ihærdige og ukritiske fortalere for atomkraft har vi vel i hr.

[Sigsgaard.]

Guldberg: jeg håber ikke, at jeg så har forbigået nogen – så ville det vel ikke være så underligt, hvis venstre havde sagt: hvis vi skal stemme for socialdemokratiets elforsyningslov, så kræver vi visse garantier omkring atomkraften. Det var det, hr. Ninn-Hansen også var inde på, og dér tror jeg at hr. Ninn-Hansen var inde på et rigtigt spor – eller jeg er bange for, at han var det. Hr. Ninn-Hansen stillede spørgsmål i den anledning. Det vil jeg ikke gøre, for hvis der foreligger en aftale mellem socialdemokratiet og venstre om atomkraften, så er den ikke forelagt i de to partiers folketingsgrupper, det er helt klart. Det ville man ikke vove fra de få, der har indgået en sådan aftale, og det er selvfølgelig nogle ganske få. Hvis jeg spurgte, ville jeg selvfølgelig få et dementi, uanset om det er rigtigt, at aftalen er indgået, eller om det ikke er rigtigt. Derfor vil jeg nøjes med at påpege, at faren for, at der er indgået en sådan aftale, eksisterer. Jeg tvivler nemlig som sagt på, at venstre ville gå ind for denne lovgivning uden at få indrømmelser på atomkraften, og man ved, at der er behov for at kræve, for at presse socialdemokratiet her, fordi der er uenighed i den socialdemokratiske gruppe, der er uro omkring atomkraften, og der bliver stadig mere uro.

Dernæst vil jeg sige, at det er interessant at høre fremskridtspartiet i denne sag klage over det, de kalder et skibbrud for tankerne om det nære samfund. Det er meget spændende at høre fremskridtspartiet spille den melodi. Melodien blev også spillet af hr. Jes Schmidt her for et øjeblik siden, at elværkerne var så demokratiske. Nu kan vi godt alle sammen tænke tilbage til elkraftens barndom, da så tingene noget anderledes ud, end de gør i dag, men det er lidt farligt, når man behandler lovforslag, at forblive i minderne fra dengang, for situationen er jo ændret noget. Hr. Jes Schmidt talte meget rørende om, hvordan elselskaberne altid havde søgt at forsyne befolkningen billigst muligt med kraft og i det hele taget søgt at tjene forbrugerne i enhver henseende.

I anledning af hr. Jes Schmidts og i anledning af fremskridtspartiets udtalelser vil jeg lige minde om – af hensyn til dem, der ikke har læst Meddelelser fra monopoltilsynet – at der for ganske nylig er afsagt en kendelse i monopoltilsynet, hvor man har sagt til elværkerne: vil I være venlige at sætte jeres priser ned med 3,5 øre pr. kWh. De har nemlig taget alt for høje priser, så høje, at monopoltilsynet følte sig

foranlediget til at skride ind. Det synes jeg er et ganske effektivt dementi af al snakken om, at det er forbrugerne, der styrer elkraften her i landet. Hvis det var forbrugerne, skulle de så sidde og vedtage, at de skulle betale 3,5 øre for meget pr. kWh? Der er ganske vist en stadig stærkere lyst her i landet til ligesom at pine sig selv, og jo skrappere ting der kan siges fra folketinget om besparelser og ting og sager og om at spænde livremmen ind, jo flere er der, der nyder situationen. Men så meget tror jeg ikke at forbrugerne af elkraft er indstillet på at nyde at blive pint, at de skulle have besluttet at indkradse alt for høje priser for den elkraft, de bruger, så jeg synes, sagen er et ganske godt eksempel på, at hr. Jes Schmidt og fremskridtspartiet har ganske uret.

Den nuværende ordning af elkraftforsyningen her i Danmark har ikke et klap med det nære samfund, har ikke et klap med demokrati at gøre. Kommunernes Landsforening har i øvrigt ønsket at få en stærkere repræsentation i elprisrådet. Hvorfor skulle de gøre det? De betragter i den henseende sig selv som repræsentanter for forbrugerne, for lokalbefolkningen. Hvorfor skulle de så gøre det, hvis det hele var så demokratisk i forvejen?

I øvrigt vil jeg sige, at jeg kan være enig i mindretalsudtalelserne fra de radikale, fra SF og fra DKP, i alle disse tre mindretalsudtalelser i betænkningen. Jeg kan være enig med de radikale i, at der mangler en energipolitisk målsætning, med SF og DKP i, at lovforslaget ikke er vidtrækkende nok, og at det er forringet under udvalgsarbejdet, ganske væsentligt endda. Selv om der derfor er elementer i forslaget, som VS kan gå ind for, vil vi ikke kunne stemme for det ved tredje behandling.

Så vil jeg i øvrigt sige til allersidst til de mennesker, der som jeg af og til spekulerer over, hvad der er værst i det nuværende folketing, en socialdemokratisk regering, der fører venstres politik, eller en venstreregering, der fører venstres politik, at jeg synes, det er interessant at bemærke, at lovforslaget, som det nu ligger, er væsentlig ringere, end det var fra daværende handelsminister Nyboe Andersens hånd. Hr. Nyboe Andersen har følt sig mere frit stillet over for de presserende behov for mere kontrol med elforsyningen nu, hvor han og hans parti sidder på oppositionsbænken, end da de var i regeringen. Vi får altså på dette punkt en ringere lov, end vi ville have fået, hvis den var blevet vedtaget under ven-

[Sigsgaard.]

streregningen. Man skal nok ikke drage for vidtgående slutninger af det, men det er da en ganske interessant iagttagelse.

Lennart Larson (V):

Når jeg tager ordet efter at have hørt de politiske ordføreres vurdering, er det for over for tinget at tilkendegive min egen mening om dette lovforslag, også som daglig leder af elforsyningen. Jeg kan trøste hr. Ninn-Hansen med, at han behøver ikke at vente til tredje behandling for at få min mening, den får han nu.

Jeg vil erklære mig uenig med de radikale og de konservative og selvfølgelig også med de socialistiske partier, for slet ikke at tale om fremskridtspartiet, der som sædvanlig på trods af de faktiske oplysninger benytter og bruger deres ord: et falsum. Jeg finder dette så meget mere utilstedeligt efter 15 måneders udvalgsarbejde – jeg kan kun beklage, at jeg kun har 5 minutters taletid, men jeg må så komme tilbage igen – men betragter det også som en advarsel mod at blande politisk ønsketænkning og rent tekniske forhold sammen, noget, der kan være med til at skabe mistillid til os folkevalgte.

Nu er det heldigvis sådan, at jeg som folkevalgt repræsentant for ca. 60.000 forbrugere ved, at det, der interesserer forbrugeren, den enkelte og virksomheden, er, at der kommer lys, når man trykker på kontakten, og de lader sig ikke føre bag lyset. Jeg kan godt se, at pressen ikke er ret stærkt repræsenteret, og formanden ønsker også, at vi skulle se at blive færdige, mens det var dagslys.

Jeg skal erklære, at jeg selv har været i tvivl om min egen stilling til lovforslaget. Udvalgsarbejdet har derimod overbevist mig om forslagens berettigelse, særlig efter de mange deputationer lige fra kommunernes flertalskrav om én by, én forsyning – hentet fra kommunalreformen, men her mere berettiget – og til andelselskabernes: vi vil selv, og også afspejlet politisk i betænkningen. Det spænder lige fra fremskridtpartiets ønske om absolut frihed uden samfundsindflydelse, jeg vil nærmest kalde det for urskovsliberalisme, den stærkes ret, og til de socialistiske partiers ønske om absolut samfundsejendom, socialisering, dette bekræftet af ordførerne i dag.

Fremskridtspartiet ser Karl Marx' spøgelse i lovforslaget, mens kommunisterne ønsker, at

hans ånd skulle være der. Jeg kan naturligvis ikke være enig i nogen af disse synspunkter.

Jeg er uenig i den politiske vurdering, som de konservative har vedrørende a-kraft, nemlig at man med dette lovforslag har skubbet afgørelsen om muligheden for a-kraft i baggrunden. Det modsatte er tilfældet. Jeg anser dette lovforslag for en vigtig forudsætning og et grundlag for at få en beslutning om a-kraft.

Og med hensyn til de radikales bemærkninger mener jeg netop, at når de radikale finder det rigtigt, at elproduktionen med kernebrændsel kun må kunne finde sted ved eneretsbevilling, så er dette så vigtigt, at det skulle være tilstrækkeligt til at stemme for dette lovforslag. Men jeg vil spørge: hvem kom først, hønen eller ægget? Her starter vi altså med elloven som grundlag for beslutning om indførelse af a-kraft.

Til fremskridtspartiet vil jeg sige, at jeg finder dette partis udvalgsbemærkninger demagogiske og usande. Jeg vil advare imod at misbruge kendsgerningerne. Højspænding er livsfarlig, forhåbentlig også for et politisk parti. Det er den rene demagogi, når man hævder, at lovforslagets bevillings- og prissystem fjerner afgørelsen vedrørende forsyning og udbygning fra sammenhængen med den lokale økonomiske og fysiske planlægning. Forslaget er netop et forsøg på at koordinere den økonomiske og fysiske planlægning f. eks. af hensyn til byudvikling, ensartede forhold over for forbrugerne. Alene i min by findes der 19 forsyninger med forskellige priser. Dette forhold er uforståeligt for forbrugerne og er tungt og bureaukratisk.

Jeg skal også her kommentere fremskridtpartiets bemærkninger i punkt 4 i betænkningen, hvor det nævnes, at handelsministerens bemyndigelse kan føre til vilkårlige begunstigelser for forbrugerne. Som jeg allerede har peget på, har man i dag vilkårlige begunstigelser, der trænger til at blive rettet, altså det modsatte.

I punkt 3 siger fremskridtspartiet, at pris kontrolreglerne er både skadelige og overflødige. Sandheden er jo det modsatte. Monopoltilsynets afgørelser, som selskaberne er underlagt, specielt efter energikrisen, har vist sig at være skadelige med krav om kortsigtet prispolitik, kortsigtet investeringspolitik og manglende selvfinansiering. Lovforslagets intentioner er jo netop, som handelsministeren har erklæret over for udvalget, at sikre den langsig-

[Lennart Larsson.]

tede investerings- og prispolitik og en rimelig selvfinansieringsgrad. Når disse driftsmæssige regler udformes, indhentes udtalelser fra fagfolk. Elprisudvalget vil blive et forum, hvor der kan samarbejdes, ikke styres, hvad socialisterne er kede af, men samarbejdes mellem forsyningsselskaberne og kommunerne og ministeriet, i stedet for at man som i dag bliver affærdiget med folketingets egen monopollovgivning, for det er jo det, der er sket de sidste år.

Vedrørende den sjette indsigelse, hvor fremskridtspartiet hævder, at lovforslaget skaber en farlig adgang til styring af erhvervslivet gennem prisdifferentiering, vil lovforslaget gennem dette rundbordsudvalg med DEFs medlemmer bl. a. have mulighed for at fjerne den i dag eksisterende prisdifferentiering. Det er jo sådan, at den er konkurrenceforvridende, og for mange virksomheder af de større kan det dreje sig om flere hundrede tusinde kroner i udgifter.

Med hensyn til samarbejdsaftalen er denne ikke parlamentarisk mulig, og det ved fremskridtspartiet. Men som sagt, parlamentarisme er vel ikke det, der interesserer partiet mest, og derfor afviser de den. At det skulle være bedre med en samarbejdsaftale er, det vil jeg gerne sige, rent subjektivt. Jeg tror, at lovforslaget vil skabe baggrund for en bedre forståelse for de eventuelle milliardinvesteringer og dermed betydningsfulde planlægninger af kraft, varme og a-kraft.

Under punkt 5 hævder fremskridtspartiet, at der er tale om en socialisering af elforsyningsvirksomhederne, og det er dog den mest letkøbte argumentation, jeg nogen sinde har hørt, alene ud fra den betragtning, at fremskridtspartiet sammenligner med andre områder af erhvervslivet, landbrugsproduktion, byggeri og håndværk. Endnu kan enhver borger i dette land frit købe huse, mad og møbler hos hvem han ønsker. Der er frit forbrugsvalg. Derimod kan han kun købe sin el hos det selskab, der findes, hvor han bor. Ønsker han at skifte leverandør, må han forlade hus og hjem, og gør han ikke det, kan han endda blive dømt til at betale.

Jeg vil støtte lovforslaget ud fra de betragtninger, der er anført over for udvalget, nemlig for det første at sikre den størst mulige nyttevirkning af den anvendte energi. Det har betydning med hensyn til vores energibalance, der viser, at vi smider halvdelen af vores

energi væk. Endvidere erklærede handelsministeren over for udvalget, at elprisudvalget har til formål at forbedre de nuværende forhold. Betænkningen siger endvidere, at elprisudvalget skal, og jeg understreger skal, arbejde ud fra en langsigtet politik, en langsigtet investeringspolitik, en langsigtet prispolitik og den størst mulige selvfinansieringsgrad, tre grundprincipper, der vil være af største værdi for økonomien i vores forsyningsselskaber.

Jeg håber, at forsyningsselskaberne vil gå mere positivt ind i samarbejdet, end de viste under udvalgsarbejdet. Det vil gavne samfundet mest. Og jeg går ud fra som givet, at man i monopoltilsynet i sine afgørelser indtil lovens ikrafttræden vil benytte sig af lovens intentioner med hensyn til en langsigtet pris-, investerings- og selvfinansieringspolitik.

Wamberg (FP):

I modsætning til hr. Gert Petersen har jeg været medlem af energiudvalget under dette lovforslags behandling og er selvfølgelig helt enig med vores ordfører i det, han allerede har sagt.

Når jeg alligevel tager ordet, er det, fordi hr. Gert Petersen fandt anledning til at give det socialistiske parti venstre et trøstens ord med på vejen ved at påstå, at det ikke er en klart socialistisk politik, venstre bl. a. ved tilslutning til dette forslag dokumenterer at føre. Denne bemærkning fra hr. Gert Petersen burde i hvert fald få de medlemmer af venstre, der tror, de repræsenterer et liberalt parti, til at rejse ørerne.

Når socialiseringsudviklingen går den efter SFs opfattelse rigtige vej med støtte fra et såkaldt liberalt parti, så bedyres det ekstra kraftigt fra venstrefløjen, at det så sandelig ikke er et forslag, der fremmer socialiseringen.

Venstres stilling i denne sag vil forhåbentlig gøre det klart for de mange vildledte vælgere, der gav partiet deres stemme ved sidste valg, at varedeklarationen, venstres valgløfter, ikke stemmer med den politik, partiet siden har ført. Det bliver forhåbentlig honoreret efter fortjeneste ved næste valg.

Arentoft (FP):

Desværre må man jo nok sige, som hr. Jes Schmidt, at løbet er kørt med hensyn til dette lovforslag. Selv om der bliver talt meget heroppe fra talerstolen, er det vist endnu aldrig lykkedes nogen at overbevise nogen af tingets

[Arentoft.]

medlemmer om, at de skulle tage et andet standpunkt end det, man har låst sig fast på på et eller andet tidspunkt.

Men det kunne nu nok i denne forbindelse være interessant at se, hvad der er sket med dette lovforslag gennem de 15 måneder, siden det blev fremsat første gang af handelsministeren i venstre-regeringen, hr. Nyboe Andersen. Det var i november 1974, de hektiske dage, og onde tunger siger, at den daværende handelsminister måske ikke helt overskuede konsekvenserne af sit lovforslag. Så blev valget udskrevet den 5. december 1974, og dermed blev lovforslaget fejlet af bordet. Så genfremsatte den nuværende handelsminister det i foråret 1975, og selvfølgelig, når det var et venstreforslag, og socialdemokratiet gik ind for det, var der flertal i forvejen, og så kunne alle andre sprælle og regere lige så tosset, de ville, der var et flertal for det.

Men sådan gik det ikke, for under udvalgsbehandlingen var det ligesom venstre begyndte at slå sig i tøjret, og det lykkedes at få betænkningssagens udsat. Så blev det yderligere genfremsat for anden gang her i oktober 1975, og skal der endelig siges noget pænt om det lovforslag, så er der dog enkelte ting, der er blevet pyntet på, men det er et skrækkeligt forslag alligevel.

Hr. Lennart Larson brugte udtrykket »at andelselskaberne vil selv«, og her vil jeg da netop sige, at en af de ting, vi slet ikke forstår ved venstrefolkene, er, at de svigter et af deres virkelige bannermærker, nemlig andelsbevægelsen. At I overhovedet kan få jer selv til at svigte det, kan vi ikke forstå.

Til handelsministeren vil jeg gerne sige, at han virker jo meget tillidvækkende og også selvsikker, men jeg vil da gerne spørge handelsministeren, om han også i sin selvsikkerhed har helt hold i finansudvalget, når man nu helt tilbage til januar måned har kunnet læse annoncer i Jyllands-Posten og i Berlingske Tidende, hvor der bl. a. står:

»En ingeniør søges, der skal varetage opgaver vedrørende elsektoren. Arbejdet vedrører især udbygnings-, investerings- og finansieringsforholdene inden for denne sektor.«

Jeg vil da gerne spørge handelsministeren: Hvor mange skal der i grunden ansættes ekstra i handelsministeriet på grund af elforsyningsloven? Og hvor meget vil det nu komme til at koste? Som hr. Ninn-Hansen sagde, vi har ver-

densrekord i offentligt ansatte, og her er altså endnu et eklatant bevis på, at det skal være en af følgerne af denne grimme lov.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal prøve at tage hensyn til tidspunktet og til formandens ønske om at spare på energien belyningsmæssigt senere på aftenen og derfor nøjes med at trække de væsentligste ting frem til besvarelse.

Jeg skal bekræfte over for hr. Karlskov Jensen, at jeg ikke har nogen planer om at nyfortolke begrebet grænsetvister, og at jeg selvfølgelig heller ikke har nogen planer om at blande mig i allerede trufne afgørelser om grænsetvister truffet hidtil af elrådet.

Jeg skal ganske kort til fru Lone Dybkjær sige, at det er forkert, hvis fru Lone Dybkjær tror, at dette lovforslag er kommet til eksistens, som om der ingen energikrise havde været. Det er kommet til eksistens på baggrund af energikrisen i 1973, og det bygger på en holdning om, at det var signalet til, at samfundet måtte påtage sig et overordnet ansvar.

Jeg skal til hr. Ninn-Hansen, der havde lidt problemer med tidtningen om forskellige lovforslag, henvise til statsministerens åbningstale og kan sige til ham, at principperne i den, datoerne i den, tingen i den, fortsat fastholdes.

Når hr. Ninn-Hansen havde nogle i formen venlige betragtninger om mig og mit forhold til samfundet, men alligevel ikke kunne nære sig for at antyde, at jeg mente noget andet med samfundet, end hr. Ninn-Hansen gør, så vil jeg da godt her understrege, at jeg med samfundet mener borgerne, og at jeg med borgerne og borgernes tarv mener, at vi efter en energikrise i 1973 og med risikoen for energikriser på for os uvelkomne tider, men på tider, som vi ikke i forvejen kender, må påtage os den forpligtelse, som denne lov indeholder, og det står jeg gerne ved som en samfundsgavnlig foranstaltning, som et hensyn, hvor dette lands borgere må have første prioritering fremfor øvrige interesser.

Hr. Gert Petersen skal jeg nøjes med at takke for den del af hans betragtninger, der bekræftede, hvad jeg også mener, at denne lovgivning er et instrument, vi har brug for, og som ikke foregriber energiplaner, hverken foreliggende eller fremtidige.

Så er jeg lidt ked af, at hr. Gert Petersen følte sig foranlediget til at betegne ændringsforslagene ved at nævne, at fremskridtspartiet

[Handelsministeren.]

havde tænkt sig at stemme for dem. Jeg vil gerne forsvare mig ved at sige, at fremskridtspartiet har dog understreget, at de finder dem mindreværdige, så de i hvert fald først stemmer for dem, når deres egne ændringsforslag er nedstemt. Jeg håber, det også er i stand til at trøste hr. Gert Petersen noget.

Og så bør jeg vel lige sige til hr. Arentoft, som havde sine dybe bekymringer for dette lands energibeskæftigede, at vi har haft en grundig, har jeg forstået, og en lang debat i finansudvalget om de nødvendige medarbejdere til formuleringen af en fremtidig energipolitik. Jeg tror ikke, at finansudvalget har noget manglende kendskab til nødvendigheden af at føre en energipolitik med det mindst mulige antal ansatte, vi har i sinde at antage, og hvortil vi allerede har modtaget en principiel tilslutning. Jeg tror, hr. Arentoft skulle kigge sig lidt omkring til andre lande i Europa. Så er han velkommen til at sammenligne med, hvor man driver energiaktiviteter med et færre antal tjenestemænd, end det sker i dette land. Han er meget velkommen til det; han behøver såmænd kun at passere nogle ganske få grænser, for at han kan få et fortrinligt sammenligningsgrundlag.

Må jeg så sluttelig sige, at dette lovforslag i den form, det nu foreligger, er et ja til et samarbejde med dem, der hidtil har beskæftiget sig med elproduktion og elforsyning. Under denne debat, under disse 15 måneders udvalgsarbejde, har de mennesker, der hidtil har varetaget elforsyningsopgaven tilfredsstillende, og som kun kommer ind i denne problematik, fordi en energikrise tegner et andet fremtidigt billede, deres organisationer, deres repræsentanter, markeret, at de gerne vil påtage sig nogle af de opgaver og gå ind i et loyalt samarbejde om løsningen af dem, som dette lovforslag oprindeligt havde tænkt sig at løse.

Det har vi sagt ja tak til, og det er baggrunden for de ændringsforslag, der nu er kommet. Vi har i disse ændringsforslag, med ændringerne set i forhold til disse samarbejdsting, fastholdt den oprindelige hensigt over for produktionsselskaberne, men vi har ved de oprindelige forslag og ved de seneste, taget hensyn til distributionsselskabernes særlige opbygning, ikke mindst til deres ofte overordentlig beskedne administrationsapparat, og har søgt at finde mellemformer, der kunne varetage samfundsinteresser med den beskednest mulige an-

vendelse af såvel disse selskabers som samfundets administrative aktiviteter.

De væsentlige ændringer i dette lovforslag er sket ved handelsministerens fremsættelse af det ved denne samplings begyndelse. Derudover er der foreslået 6 ændringer af handelsministeren, som jeg håber bliver gennemført. De to er rent formelle ændringer, der foretager afklaringer. Den tredje er et forslag om at udskyde ikrafttrædelsesdatoen, og de resterende tre er udelukkende udtryk for, at denne samarbejdsduelighed, som er blevet tilbudt os fra distributionsselskabernes side, modtages med henblik på mindre administration fra begge sider.

Jeg understreger endnu en gang, fordi der fra denne sal et par gange i dag er lagt op til konflikt, til splid, til dårligt samarbejde mellem samfund og elselskaber, at denne lovgivning rummer de bedst tænkelige muligheder for et fornuftigt samarbejde mellem dem, der skal håndtere energiproblematikken fra samfundets side, dem, der skal sørge for produktionen og distributionen, og dem, der skal modtage energien som forbrugere, hvad enten de er erhvervsforbrugere eller privatforbrugere. Jeg føler mig overbevist om, at dette samarbejde vil lykkes, og jeg beklager dem, der synes at ville lægge det for had, før det overhovedet er startet.

Erik Holst (S):

Fru Lone Dybkjær spurgte om, hvad man vil opnå ved denne lov, der jo kun er en detalje i en helhed. For os i socialdemokratiet er det en meget væsentlig og en meget vigtig detalje. Det, vi vil opnå, er det, der står i lovens § 1, altså at vi gerne vil have at elforsyningen indpasses, tilrettelægges og gennemføres med sigte på en hensigtsmæssig samlet energiforsyning. Jeg synes, at eneretsbevillingen, bevillingen, elprisudvalget, det, at der er mulighed for i visse situationer at pålægge, at påbyde mestemte råenergiforsyninger, er medvirkende til at understrege betydningen af, at der her er et styringsinstrument.

Jeg vil til fru Lone Dybkjær sige, at socialdemokratiet gerne havde set et bredere grundlag for stillingtagen til loven her i dag. Vi kan ikke gøre ret meget mere i socialdemokratiet, end at vi kan byde op til dans; det er så op til de radikale at bestemme, om de vil danse med os.

Dernæst vil jeg sige, at der var en ejendommelig udtalelse sidst. Jeg går ud fra, at den normalt ikke vil komme her fra tingets taler-

[Erik Holst.]

stol. Fru Lone Dybkjær sagde, at der var enighed i den radikale gruppe om dette forslag. Jeg ved ikke, om det er noget, der sker så sjældent, at vi skal høre det fra tingets talerstol. Det går jeg trods alt ud fra at det ikke er.

Til hr. Ninn-Hansen. Jeg kan ikke forstå, at hr. Ninn-Hansen er forbavset over, at venstre og socialdemokratiet vil stemme for dette lovforslag. Venstre har fremsat det, socialdemokratiet har genfremsat det. Hvis der overhovedet skal være nogen mening med, at en regering fremsætter et lovforslag, så må man forvente, at de ansvarlige partier, der enten er i regeringen eller bakker regeringen op, også står ved de lovforslag, enten man er uden for eller man er i regeringen.

Det med tidspunktet har handelsministeren svaret på.

Endelig vil jeg sige til hr. Ninn-Hansen, at det var ejendommeligt at høre, at vi skulle have nævnt antallet af offentligt ansatte, at vi skulle have nævnt antallet af børnehavepædagoger, men der var blot ikke antydning af et enkelt ændringsforslag til hele dette meget vigtige lovforslag. Det siger måske noget om, hvilke faktorer det konservative folkeparti mener er væsentlige i en debat om elforsyning.

Til hr. Gert Petersen, der mener, at der er tale om en afsvækkelse fra den første fremlæggelse, vil jeg sige, at det kan man på mange måder godt sige, der er. På den anden side er det, der nu foreligger, udtryk for en realistisk vurdering af de politiske muligheder, og der er trods alt – det var jeg glad for, at hr. Gert Petersen også selv nævnte – her tale om et meget væsentligt og vigtigt styringselement.

Karlskov Jensen (V):

Jeg vil gerne svare på nogle af de spørgsmål, der er rejst under debatten. Men først vil jeg gerne have lov at takke handelsministeren for de klare svar, jeg fik på fortolkningen vedrørende § 14, stk. 1. Det var jo svar, der ikke efterlod nogen tvivl.

Hr. Kjærulff-Schmidt ironiserede i sit indlæg over, at vi i denne sag stemmer sammen med socialdemokratiet. Jeg forstår slet ikke den tankegang, der ligger bag, at man ikke, hvor man kan nå til enighed om en lovgivning, skulle kunne stemme sammen med et hvilket som helst af de partier, der er repræsenteret her i salen. Jeg har aldrig kunne forestille mig at sige **tilsvarende om fremskridtspartiet**, selv

om vi jo i hver uge oplever, at de stemmer sammen med de partier, der vel står dem og os fjernest, kommunisterne, venstresocialisterne osv. Det er da klart, at det er en ærlig sag.

Når der så bliver spurgt, hvorfor vi går ind for at flytte elsektoren fra monopoltilsyn til elprisudvalg, så sagde jeg sådan set i mit første indlæg, at vi anser det for at være en bedre løsning end den, der er gældende for øjeblikket. Vi anser det for at give en hurtigere sagsbehandling. Vi kan se helt klart, at de, der står for elproduktionen, får en langt større indflydelse, og jeg vil godt gentage: hvilken anden erhvervsgren får en sådan indflydelse på prisfastsættelsen, som elværkerne får efter dette lovforslag?

Når så hr. Kjærulff-Schmidt siger, at det ikke er venstres fortjeneste, at lovforslaget er lempet væsentligt under behandlingen i udvalget, så må jeg bare sige stillfærdigt, at enten må hr. Kjærulff-Schmidt tale imod bedre vidende, eller også er han usædvanlig dårligt orienteret. Han kan selv afgøre hvad.

Fru Lone Dybkjær spurgte også, hvad vil vi med denne lovgivning. Det fremgik endvidere af fru Lone Dybkjærs indlæg, at hun var enig med os i det ønskelige i at flytte prisfastsættelsen fra monopolorådet over under elprisudvalget. Det forekom mig også, at fru Lone Dybkjær var enig i, at vi var nødt til at have de bestemmelser, der ligger i § 13, gennemført. Så må jeg sige, at tilbage er der så spørgsmålet om bevillingssystemet, og bevillingssystemet er jo sådan set fastlagt i det ene af de tre EF-direktiver, som vi har forpligtet os over for i vort EF-energisamarbejde.

Til hr. Ninn-Hansen vil jeg gerne sige, når der spørges om, hvad aftalen dækker, og om der er en aftale med socialdemokratiet, at socialdemokratiet jo har fremsat forslaget om atomanlæg. Det gør man vel for at få det gennemført, og det er snart færdigbehandlet. Vi har i energiudvalget fået tilsagn om, at handelsministeren i denne samling vil fremsætte et lovforslag om ikrafttræden af loven om kernekraftanlæg, og også dette forslag fremsættes vel med henblik på at blive gennemført snarest muligt. Derfor mener jeg, at dette spørgsmål hermed må være besvaret.

Så må jeg igen sige, at jeg ikke forstår, hvordan de konservative kan indtage den holdning, de gør, og kritisere os andre så stærkt, som de gør. De vil have kernekraft, siger de, men de vil ikke være med til at skabe grundlaget for

[Karlskov Jensen.]

det, for det ligger jo i denne lov. De har forpligtet sig over for de tre EF-direktiver, der forpligter os med hensyn til lagerbeholdninger, der forpligter os med hensyn til godkendelse og ændringer i eksisterende kraftværker, der benytter mineralsk olie, og vi har forpligtet os til at gå ind for en begrænsning af vor olieafhængighed. Det er også vores egen interesse, som de andre ting. Derfor forstår jeg knap, at man ligesom kan vaske sine hænder og sige, at det er noget, man ikke bør have med at gøre. Jeg kan ikke sige andet, når hr. Ninn-Hansen henviser til de mange protester, end at hr. Ninn-Hansen formentlig nok ved, at de allerfleste af disse protester er fremkommet på et tidspunkt, hvor lovforslaget så anderledes ud, end det gør, når de ændringer, som vi sammen med socialdemokratiet nu går ind for, bliver gennemført.

Kjærulff-Schmidt (FP):

I mit første indlæg ironiserede jeg ikke på nogen som helst måde over, at venstre stemte efter sin overbevisning. Det har venstre naturligvis ret til. Venstre må stemme, som venstre selv vil det. Det er der ikke andre, der kan blande sig i, men man har naturligvis lov til at drage sine konklusioner, og det har man også, når man hører et indlæg som hr. Lennart Larsons. Jeg anerkender naturligvis ethvert medlems ret til at slå kolbøtter og ethvert medlems ret til at skifte standpunkt. Det er da helt i orden, men jeg synes nok i meget høj grad, at hr. Lennart Larsons indlæg dokumenterede den rådvildhed, der hersker i venstre med hensyn til nye lovgivningsinitiativer med stærk socialistisk islæt.

Urskovsliberalisme, sagde hr. Lennart Larson. Urskovsliberalisme var det, fremskridtspartiet vil i denne sag, nemlig at bevare den effektive, lokalt opbyggede og lokalt styrede, moderne elforsyning, som har fungeret så udmærket i en årrække. Det er urskovsliberalisme at ville bevare denne struktur. Det har det ærede medlem naturligvis lov til at mene. Det er hans synspunkt. Det anerkender jeg, og det står vel også i høj grad som udtryk for den nyliberalisme, som venstre i dag går ind for. Den falder jo nøje i tråd med de synspunkter, hr. Lennart Larson gav udtryk for, og som hr. Karlskov Jensen har givet udtryk for. Men hr. Karlskov Jensen svarede nu ikke på de direkte

spørgsmål, jeg stillede ham i mit første indlæg, og derfor må jeg stille et par af spørgsmålene igen.

Det første spørgsmål er: hvorfor mener venstre ikke, at elforsyningsvirksomhederne er i stand til selv at foretage priskalkulationer? Hvorfor finder venstre, at det er nødvendigt, at der i alle ender og kanter fastsættes regler om, hvordan afskrivninger, henlæggelser, nyinvesteringer osv., skal finde sted? Hvorfor mener venstre ikke, at man tager et afgørende skridt væk fra nærdemokratiet ved at lade disse ting afgøre centralt i handelsministeriet, eller hvor det nu kommer til at foregå her i København? Og jeg spurgte jo direkte i mit første indlæg: hvorfor har venstre ikke tillid til, at virksomhederne selv kan løse sådan en opgave, som de har kunnet løse i så mange år?

Jeg vil gerne føje til, om ikke hr. Karlskov Jensen finder bestemmelsen i forslaget § 10, stk. 5, farlig. Det er jo en bestemmelse, som giver ministeren og elprisudvalget en uindskrænket magt til, uden om folketinget vel at mærke, at fastsætte priser og øvrige leveringsbetingelser. Det er en bestemmelse, der kan bruges, eller snarere misbruges, til styring af erhvervslivet gennem prisdifferentiering, hvorved man favoriserer eller forhindrer bestemte former for produktion.

Jeg spurgte også venstres ordfører, hvordan man egentlig vil argumentere imod de politiske partier, som måske måtte mene, at der også er behov for en central, statslig styring af fødevarerproduktionen, af byggehåndværket eller af andre ting. Der kunne da også i og for sig med samme ret – efter min mening med samme uret, men efter nogles mening med samme ret – argumenteres for, at der er behov for priskalkulationer inden for landbrugsproduktionen, inden for hele byggesektoren og en række andre områder. Hvordan vil venstre argumentere herimod? Det vil jeg gerne vide.

Jeg vil gerne spørge, om ikke venstre kan tilslutte sig vores ændringsforslag nr. 33, som betyder, at elektricitetsrådet skal bevare sin funktion som mæglende instans. Det vil da være naturligt med den ekspertise, rådet har, og de besluttende opgaver, rådet hidtil har haft.

Må jeg så ikke lige sige til slut, at jeg troede da, det var almindelig kendt, at der er en aftale mellem venstre og socialdemokratiet om færdigbehandling af atomanlægslovforslaget. Jeg var da til et offentligt møde forleden aften,

[Kjærulff-Schmidt.]

hvor vi var 3 folketingsmedlemmer. Den ene var socialdemokrat. Han oplyste, hvad de aftaler gik ud på, og han oplyste, at der var mulighed for at forlange folkeafstemning afholdt i juni måned, så det troede jeg da egentlig var en offentlig og almindeligt kendt oplysning, men det kan være, socialdemokratiets ordfører yderligere kan uddybe det, sådan at vi også herinde i folketinget får det at vide, ligesom man gjorde ved det offentlige møde i Værløse sidste mandag.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Ja, bare en kort bemærkning, før hr. Kjærulff-Schmidt nu giver anledning til, at der sætter sig myter. Hr. Kjærulff-Schmidt har fået svar på dette spørgsmål. Både jeg og hr. Karlsov Jensen har besvaret det. Hr. Kjærulff-Schmidt ved, at atomanlægslovsforslaget er lagt frem; hr. Kjærulff-Schmidt ved, at det skal behandles i denne samling; hr. Kjærulff-Schmidt ved, at socialdemokratiet og regeringen har fået tilladelse til efter den 1. februar, men i denne samling, at fremsætte forslag til ikrafttrædelseslov. Denne form for mistænkeliggørelse virker på mig, som om hr. Kjærulff-Schmidt ikke rigtig har lyst til at koncentrere sig om sagen.

(Kort bemærkning).

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg tror nok, handelsministeren fuldstændig misforstod mine hensigter. Min hensigt var naturligvis at bidrage til diskussionen med en yderligere oplysning. Jeg kan da føje til, at ved det offentlige møde, jeg var til, nævnte den socialdemokratiske paneldeltager simpelt hen den dato, hvor det efter hans opfattelse ville være naturligt, at folkeafstemning kunne afholdes, hvis der var de nødvendige underskrifter.

Det kan da ikke være nogen hemmelighed eller nogen mistænkeliggørelse at nævne disse ting, som er sagt ved andre offentlige møder. Det må vel også kunne siges her i folketinget.

Ninn-Hansen (KF):

Ja, det principielle i denne debat står vist ganske og aldeles klart. Det er der ikke grund til at komme nærmere ind på. Vi ved, hvad det er, man vil med forslaget, og man ved også, hvorfor vi andre er imod. Derfor synes jeg måske nok, at hr. Erik Holst kunne have sparet sig sine bemærkninger om, at de, der ikke

stiller ændringsforslag, ikke vil noget. Jo, det vil de. De ønsker en ordening som den, elsel-skaberne har peget på, nemlig en samarbejds-aftale; som de kan leve med og virke med, og hvorom de fremsatte et tilbud. Det er selvfølgelig ikke muligt at fremme dette ved hjælp af ét eller flere ændringsforslag. Det ved hr. Erik Holst udmærket. Det, det drejer sig om, er, at vi vender os imod en lovgivning, der har den karakter, som jeg omtalte før.

Vi fik jo besvaret spørgsmålet om, hvilke forslag det er, der fremkommer om atomkraften. Men fik vel ikke så forfærdelig meget at vide af den socialdemokratiske ordfører – han er måske ved at klare det i øjeblikket – med hensyn til folk, der eventuelt har en anden opfattelse, eller har haft det, af dette spørgsmål inden for den socialdemokratiske gruppe. Hvis det er ved at blive klaret i øjeblikket, så er det jo udmærket. Jeg formoder, at hr. Erik Holst har lagt mærke til, hvad hr. Lennart Larson sagde, for hr. Lennart Larson sagde – og det skal jeg ikke bebrejde ham – at han mener, at dette forslag er indledningen til, at man nu får atomkraften. Han sagde også, at det var en forudsætning for atomkraften.

Det ville da i hvert fald være én positiv ting at få frem under denne debat, hvis vi kan få at vide, at den socialdemokratiske regering ikke alene nu vil fremsætte de nødvendige forslag, men også at den socialdemokratiske regerings og den socialdemokratiske gruppes medlemmer vil gennemføre sagen og vil stemme for atomkraften. Det ville have interesse, hvis vi får at vide, hvornår det sker, og at det sker.

Så har jeg kun en enkelt bemærkning til hr. Lennart Larson og til hr. Karlsov Jensen. Se, hr. Lennart Larson påberåbte sig i høj grad, at han står som kommunalrepræsentant, og jeg tror han sagde: valgt af 60.000. Jeg er sikker på, at disse 60.000 har valgt hr. Lennart Larson til det, han nu er med til at sørge for, nemlig at der kan komme lys, når man trykker på knappen. Jeg tvivler i allerhøjeste grad på, at disse 60.000 har valgt hr. Lennart Larson til at gennemføre en ordening som den, vi står over for i dag, og som strider mod de principper, som det parti, hr. Lennart Larson tilhører, i øvrigt står for.

Når hr. Karlsov Jensen siger, at elværker-nes protester kom før betænkningssafgivelse, så er det jo rigtigt. Men det behøver ikke at betyde, at man i dag er tilfreds. Der er vel grænser for, hvad man orker, selv hos elværksfolk,

[Ninn-Hansen.]

der har været særdeles flittige i denne sag. Om tilfredsheden er til stede, det kan vi jo se af den debat, der jo også kommer i den kommende tid. Jeg tror, det vil være klogest af os begge at afvente, om man har tilslutning hos hr. Karlskov Jensen fra elværksfolk, eller om de stadig væk har den opfattelse, at venstre burde have hjulpet os andre med at undgå denne lovgivning.

Lennart Larson (V):

Til hr. Ninn-Hansen vil jeg sige, at der må være en misforståelse. Jeg har ikke sagt, at jeg her er valgt af 60.000 elforbrugere. Jeg har sagt, jeg repræsenterer 60.000 elforbrugere. Jeg er i øvrigt valgt på mit energipolitiske grundlag til kommunalpolitisk valg med 3 gange så mange stemmer som de konservative kunne opdrive, hvis det kunne tjene til oplysning. Det må tyde på en vis tilfredshed med dette.

Jeg vil også gerne sige til hr. Kjærulff-Schmidt, at det glædede mig, at gassen var gået af ballonen, eller at man ligesom levede af den gamle strøm fra de argumenter, man havde fremme. Jeg har jo over for hr. Kjærulff-Schmidt, ikke som ordførertale, for det tilkommer ikke mig, men den betænkningssagsgivelse, der er kommet fra fremskridtspartiet, tilbagevist samtlige påstande, som fremskridtspartiet har fremsat i sin betænkning. Og der vil være tid mellem anden og tredje behandling til endnu en gang for fremskridtspartiet at tilbagevise, hvad jeg har sagt ved denne anden behandling.

Så skal jeg kun sige, at Danmark står over for meget alvorlige økonomiske problemer. Vi står over for en energibalance, der viser, at vi taber for måske 5 milliarder kr. energi om året. Jeg synes, det må tilsige, at man også har et samarbejde mellem energiforsyningerne og samfundet.

Jeg skal til slut sige, at jeg også står for den nyliberalistiske linje, der siger frihed i fællesskab, men jeg tager forbrugeren med. Det er modsætningen til hr. Kjærulff-Schmidt.

(Kort bemærkning).

Erik Holst (S):

Jeg skal ganske kort til hr. Ninn-Hansen sige, at når der i dette lovforslag om elforsyning i § 4 står, at der ved elproduktion med kernebrændsel skal en eneretsbevilling til, så

betyder det ganske enkelt, at kernebrændsel er omtalt, og at atomkraft er omtalt i dette lovforslag. Der er derfor ikke noget ejendommeligt i, at vi diskuterer spørgsmålet i forbindelse med elforsyningen.

Når regeringen fremsætter et forslag om atomkraft, atomanlægslovforslaget, så er det med det sigte at få det vedtaget. Når statsministeren i sin åbningstale bebuder, at der bliver fremsat forslag til ikrafttrædelseslov, så er det med henblik på at gøre det. At disse ting skulle forbavse eller undre hr. Ninn-Hansen, kan godt undre den anden én.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Så vidt jeg kunne forstå hr. Erik Holst, så er det altså opfattelsen – og det glæder mig – at vi skal have kernekraft. Hvorfor i alverden siges det dog ikke klart? Der er jo ikke grund til at skjule noget som helst. Det var jo meget mere enkelt at sige: nu har vi besluttet i den socialdemokratiske gruppe, eller i hvert fald i dens ledelse, at nu skal den sag ordnes, for det ved jo hr. Erik Holst. Så ville vi vide, hvor vi var henne, og så var vi alle glade.

Til hr. Lennart Larson skal jeg blot sige, at de mange stemmer, hr. Lennart Larson pralede med at han havde fået, dem går jeg ud fra, at han alle sammen fik, inden han gik ind for elforsyningsloven.

Formanden:

Så nærmer vi os stærkt afslutningen.

(Kort bemærkning).

Kjærulff-Schmidt (FP):

Hr. Lennart Larson drog hele Danmarks økonomi med ind i diskussionen om dette lovforslag. Jeg ved ikke, om det er dårlig samvittighed over for det medansvar, venstre har for Danmarks nuværende økonomiske status, der fik hr. Lennart Larson til at tale om dette emne. Men det er i alt fald fuldstændig ironisk, når venstre nu fremhæver, at venstre i modsætning til fremskridtspartiet i denne sag har varetager forbrugerinteresser. Er der noget, venstre ikke har gjort, så har det været at lytte til de tusindvis af henvendelser, der er kommet fra, jeg havde nær sagt titusindvis eller hundredtusindvis af forbrugere over hele landet, som indtil denne dag har været i stand til selv at styre deres egne anliggender, selv at fastsætte deres priser, selv at foretage de nød-

[Kjærulff Schmidt.]

vendige strukturrationaliseringer og tilpasninger. Alt det mener hr. Lennart Larson kan gøres langt bedre af nogle jurister og nogle økonomer, nogle politter ovre i handelsministeriet. O.k., det er hr. Lennart Larsens ret at tro det, men jeg tror ikke, der er ret mange forbrugere, der tror på det. Og jeg tror nok, at forbrugerne vil få ret, og at hr. Lennart Larson vil få uret, når udviklingen i de kommende år viser stærkt stigende priser og en langt dårligere strukturudvikling end den, et naturligt forløb ville føre til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 97 stemmer mod 20; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes med 94 stemmer mod 18; 24 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 *forkastedes* ved, at

§ 3
vedtoges med 94 stemmer mod 21; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes med 94 stemmer mod 21; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 *betragedes* som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 5.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8

forkastedes med 94 stemmer mod 18; 24 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9, 10, 11, 12 og 14 *betragedes* som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 8.

Ændringsforslag nr. 13

forkastedes uden afstemning.

§ 5

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15 om en ny affattelse af § 6

forkastedes med 97 stemmer mod 17; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 6 og 7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16

forkastedes med 94 stemmer mod 17; 24 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 8

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17

forkastedes med 94 stemmer mod 17; 23 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 18

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 og 20

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21 og § 9 med de foretagne ændringer

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 22

forkastedes med 94 stemmer mod 20; 23 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 23

forkastedes med 94 stemmer mod 17; 23 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 24 og 25

forkastedes uden afstemning.

§ 10 og ændringsforslag nr. 26

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 27
forkastedes med 97 stemmer mod 17; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 28 og 29
forkastedes uden afstemning.

§ 11 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 30
forkastedes uden afstemning.

§ 12
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 31
forkastedes med 97 stemmer mod 18; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 32
forkastedes med 97 stemmer mod 18; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 13
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 33
forkastedes med 94 stemmer mod 21; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 34
forkastedes med 94 stemmer mod 21; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 35 og § 14, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36
forkastedes uden afstemning.

§§ 15 og 16
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 37
forkastedes med 94 stemmer mod 18; 24 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 38
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 39 betragtedes som
forkastet efter forkastelsen af ændringsforslag
nr. 2.

Ændringsforslag nr. 40
forkastedes med 97 stemmer mod 18; 21 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 17 med den foretagne ændring og § 18
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg kan allerede nu meddele, at de fire sidste punkter på dagsordenen, de fire førstebehandlinger, udgår. Jeg håber, vi får plads til at behandle dem i næste uge.

Den næste sag på dagsordenen var:
Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om elektriske stærkstrømsanlæg. (Lovforslag nr. 41. Fremsat 17/10 75. Første behandling 7/11 75. Betænkning 5/2 76).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Erik Holst (S):

Der er her tale om en direkte følgelov af det lovforslag, vi netop har vedtaget ved anden behandling.

Der er kun stillet et enkelt ændringsforslag af handelsministeren, tiltrådt af et flertal i udvalget, om at ikrafttrædelsen bliver den 1. januar 1977. Jeg skal anbefale, at man stemmer for dette ændringsforslag og for lovforslaget som helhed.

Karlskov Jensen (V):

Jeg kan på venstres vegne give tilslutning til